

OPĆINA KNEŽEVI VINOGRADI

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE KNEŽEVI VINOGRADI

2015. - 2020.

Rujan, 2015.

NARUČITELJ

Općina Kneževi Vinogradi
Hrvatske Republike 3
31309 Kneževi Vinogradi

ZA NARUČITELJA

Deneš Šoja, načelnik

IZVOĐAČ

Modra nit d.o.o.
Lorenza Jägera 6/3
31000 Osijek

VODITELJICA TIMA ZA IZRADU STRATEGIJE

Sonja Vuković

OBLIKOVANJE

Ante Vekić, Boris Munk | Modra nit d.o.o.

LEKTURA

Narcisa Vekić

Strategija je izrađena u suradnji s koordinatorom regionalnog razvoja za područje Osječko-baranjske županije, Regionalnom razvojnom agencijom Slavonije i Baranje.

OPĆINA KNEŽEVI VINOGRADI

**STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE
KNEŽEVI VINOGRADI**

2015. - 2020.

Rujan, 2015.

I. SADRŽAJ

1. Riječ Načelnika	2
2. Uvod	6
3. Metodološki pristup	9
4. Usklađenost s ostalim strateškim dokumentima	13
4.1. Poveznica s drugim strategijama na EU, nacionalnoj, sektorskoj i regionalnoj razini	14
5. Polazna pozicija - analiza postojećeg stanja	21
5.1. Geoprometni položaj	22
5.1.1. Površina i granice područja	22
5.1.2. Reljefne i klimatske karakteristike	23
5.1.3. Prirodna baština – Natura 2000	24
5.2. Upravni ustroj	25
5.3. Gospodarske značajke Općine	25
5.3.1. Glavne gospodarske djelatnosti i stanje gospodarstva	25
5.3.2. Tržište radne snage	28
5.4. Stanovništvo	31
5.5. Stanje komunalne i društvene infrastrukture	34
5.6. Kulturne i povijesne znamenitosti i turistička ponuda	36
5.7. Aktivnosti civilnog i nevladinog sektora	38
6. Ključni dionici razvoja	39
6.1. Javni sektor	40
6.2. Sektor poljoprivrede	41
6.3. Sektor gospodarstva	43
6.4. Civilni sektor	44

7. Ključna pitanja i ograničenja - SWOT analiza	47
8. Razvojna načela	55
9. Vizija, ciljevi i zadatci	57
9.1. Vizija, ciljevi i zadatci	58
9.2. Vizija, ciljevi i zadatci.....	58
10. Provedba strategije.....	59
10.1. Ciljevi, prioriteti i mjere	60
10.2. Provedba i izvori financiranja	64
10.3. Očekivani rezultati po mjerama i relevantni projekti.....	74
11. Kapaciteti za provedbu strategije.....	85
12. Ekonomski učinci i financijski plan.....	87
13. Komunikacijski plan	93
14. Praćenje provedbe i procjena uspješnosti.....	101
15. Akcijski plan.....	105
16. Zaključno mišljenje	107

II. POPIS KRATICA

CF - Kohezijski fond

EAFRD - Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

EBRD - Europska banka za obnovu i razvoj

EFRD/ERDF - Europski fondovi za regionalni razvoj

EIB - Europska investicijska banka

ESF - Europski socijalni fond

ESI - Europski strukturni i investicijski fondovi (zajednički naziv)

EU - Europska unija

IAKS mjere ruralnog razvoja - Integrirani administrativni kontrolni sustav

JLS - Jedinice lokalne samouprave

LAG - Lokalna akcijska grupa

NN - Narodne novine

OBŽ - Osječko-baranjska županija

OCD - Organizacije civilnog društva

OKV - Općina Kneževi Vinogradi

OPG - Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo

OPKK - Operativni program Konkurentnost i kohezija

SP - Sporazum o partnerstvu

SWOT analiza - kvalitativna analitička metoda koja kroz 4 čimbenika (Snage, Slabosti, Prilike, Prijetnje) prikazuje određene pojave ili situacije

ZPP - zajednička poljoprivredna politika

01

Riječ Načelnika

Pred Vama se nalazi Strategija razvoja Općine Kneževi Vinogradi za razdoblje 2015.-2020., temeljni dokument gospodarskog i društvenog razvoja naše zajednice. Njome se jasno određuje postojeće stanje – naše prednosti i nedostatci te problemi s kojima se svakodnevno suočavamo. Nasuprot tomu, određuje se i akcijski plan rješavanja tih problema s jasno određenim mjerama i prioritetima te, prije svega, ciljevima koje želimo postići u sljedećih pet godina.

Stupanj razvijenosti, društveni standard te naposljetku standard pojedinca u lokalnoj zajednici, ovise o prirodnim resursima toga područja, a posebice od načina gospodarenja tim bogatstvima. Općina Kneževi Vinogradi jedna je od bogatijih sredina kada su u pitanju resursi. Plodne oranice za ratarsku proizvodnju, blaga južna padina Baranjske planine za vinogradarsko-voćarsku proizvodnju, suvremena kanalska mreža i bogatstvo voda za navodnjavanje (Dunavski rit), šume i bogata povijesno-kulturna baština, čine dobar temelj za razvoj gospodarstva – prije svega poljoprivrede, prehrambene industrije, vinogradarstva, voćarstva i raznih oblika turizma – vinskoga, lovnoga i ribolovnoga, vjerskoga i općenito seoskoga.

► mr. sc. **Deneš Šoja**, Načelnik Općine Kneževi Vinogradi

Unatoč postignutim rezultatima, posebice glede infrastrukturne opremljenosti sela na području Općine (cestovna mreža, vodovod, plin, rasvjeta i odvodnja), te izgradnji važnih objekata društvenoga standarda u obrazovanju, zdravlju, 'socijali', sportu, kulturi i vatrogastvu, smatramo da većina stanovnika Općine nema životni standard u skladu s prirodnim bogatstvima područja Općine.

Glavni je cilj Strategije odrediti buduće pravce razvoja te pronaći načine i sredstva kojima će se standard života stanovnika ovoga područja podići na višu društveno-ekonomsku razinu. Njezinoj smo izradi pristupili i kako bismo postojećim gospodarstvenicima – tvrtkama, obrtima, obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvenicima, potencijalnim investitorima, civilnim udrugama te nama – jedinici lokalne samouprave, omogućili što lakši pristup natječajima i fondovima na nacionalnoj, regionalnoj i europskoj razini.

Tijekom izrade vodili smo se načelima i ciljevima Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast - a odnose se na društvo temeljeno na znanju i inovacijama, promicanju ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse (zelenija i konkurentnija ekonomija), te na ekonomiji s visokim stupnjem zaposlenosti, koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Strategija razvoja Općine Kneževi Vinogradi 2015.-2020. nastala je u suradnji s više od 70 osoba iz javnoga, civilnoga i privatnoga sektora koje svojim konstruktivnim razmišljanjem i radom žele pridonijeti razvoju naše zajednice.

Ovim putem svima njima želim zahvaliti jer su svojim doprinosom ovaj dokument učinili kvalitetnijim.

Za kraj bih napomenuo da smo ovom Strategijom razvoja postavili ambiciozne, ali dostižne ciljeve, koje ćemo postići zajedničkim radom te korištenjem naših komparativnih prednosti.

02

Uvod

Strategija razvoja Općine Kneževi Vinogradi rezultat je dugotrajnoga rada i vremena pripreme. Pokazuje kako važni dionici znaju razmišljati povezano i da imaju realne i inovativne razvojne ideje oko kojih se mogu povezati i zajedničkim snagama pokrenuti razvoj svoje životne sredine.

Na početku se Strategije govori o metodološkom pristupu u izradi materijala. U pripremi za izradu ovog dijela korišteni su brojni javni i dostupni podatci vezani uz Općinu Kneževi Vinogradi kako bi se dobio cjelovit uvid u polaznu poziciju. To je početna pozicija od koje se primjenom metoda strateškog programiranja planiraju budući pravci razvoja.

Tijekom pripreme je obavljena analiza ključnih dionika koji imaju najveći utjecaj na razvoj Općine Kneževi Vinogradi. Analizom ključnih dionika utvrđena su četiri ključna sektora za budući razvoj: javni sektor i poduzeća u većinskom vlasništvu jedinice lokalne samouprave, gospodarski sektor, civilni sektor i sektor poljoprivrede.

S predstavnicima tih sektora organizirane su pojedinačne radionice na kojima se zajednički promišljalo o željenim razvojnim pravcima. Na radionicama su sudionici postavili jasnu viziju razvoja: da Općina Kneževi Vinogradi bude razvijeno središte u kojem će žitelji moći jačati i unaprijediti svoje gospodarske, kulturne i druge mogućnosti uz stvaranje novih radnih mjesta.

Na organiziranim je tematskim radionicama provedena analiza ključnih pitanja i ograničenja u razvoju Općine. Nastala je SWOT analiza korištenjem bottom-up pristupa kako bi se dobila potrebna mišljenja, stavovi i prijedlozi rješenja na najnižoj, lokalnoj razini, od neposrednih sudionika koji će kreirati Sstrategiju i sudjelovati u njezinoj provedbi.

Provedena SWOT analiza postala je temeljem za određivanje načela razvoja Općine, pri čemu su u prvi plan stavljene partnerstvo, održivi razvoj na cijelom području, kreativnost i inovativni nastup na tržištu, te načelo osiguranja kulture kvalitete u svim sektorima. Na temelju razvojnih načela i rezultata SWOT analize izrađeni su strateški ciljevi, prioriteta i mjere razvoja Općine u razdoblju od 2015. do 2020.

SWOT analiza, razvojna načela i vizija budućeg razvoja Općine Kneževi Vinogradi postali su okvir za određenje dugoročnih strateških ciljeva i prioriteta. Unutar svakog strateškog cilja određene su mjere za dostizanje ciljeva, očekivani rezultati te relevantni projekti dobiveni do trenutka usvajanja strategije. Ovaj je dio bitan u strateškom promišljanju i programiranju jer će rezultati provedbe strateških ciljeva, prioriteta i mjera utjecati na dinamiku razvoja Općine u programskom razdoblju 2015.-2020.

Ne realiziraju li se predviđeni ciljevi, prioriteta i mjere u dovoljnoj mjeri, može se očekivati je da će doći do usporavanja razvoja. Budući da Općina Kneževi Vinogradi predstavlja «srce Baranje», to će se u konačnici odraziti na usporavanje razvoja čitave Baranje i umanjiti njezinu sposobnost dostizanja proklamiranih načela ujedinjenog razvoja članica EU.

Sastavni je dio ove Strategije analiza potencijalni financijskih izvora za planirane projekte i očekivani ekonomski učinci projekata na ukupni razvoj Općine te plan aktivnosti za ostvarivanje Strategije.

Na kraju je plan komunikacijske strategije kao bitne karike u realizaciji radi osiguranja transparentnosti i vidljivosti provedbe i rezultata.

Strategija razvoja usklađena je s nadređenim strateškim dokumentima i operativnim programima: Operativnim programom „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. godine“, Operativnim programom „Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. godine“, Programom ruralnog razvitka Republike Hrvatske od 2014.-2020. godine, postojećom Razvojnou strategijou Osječko-baranjske županije i Lokalnom razvojnom strategijou LAG područja Baranje te Dunavskom strategijou.

Usklađenost strategije s nadređenim strateškim dokumentima pretpostavka je da se Općina Kneževi Vinogradi može javiti na natječaje koje će raspisati nadležna tijela u RH i koristiti bespovratna sredstva iz Europskih strukturnih investicijskih fondova (Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF), Kohezijskog fonda (CF), Europskog socijalnog fonda (ESF) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) te drugih fondova za koje će Europska komisija raspisivati natječaje u programskom razdoblju 2014.-2020.

03

Metodološki pristup

Strategija razvoja Općine Kneževi Vinogradi zamišljena je kao sustavan program razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera temeljenih na elementima i metodologiji strateškog planiranja i programiranja. Osnovna je svrha strateškog planiranja analizirati postojeće stanje i na temelju kvantitativnih i kvalitativnih podataka i informacija omogućiti stvaranje informacijsko-dokumentacijske osnovice za donošenje zaključaka i smjernica budućeg razvoja.

Ovdje je riječ o jedinici lokalne samouprave kao složenom sustavu te je stoga uloženi trud kako bi kroz pripreme radnje za izradu lokalne razvojne strategije potaknuli relevantne dionike da počnu razmišljati kako udruženim snagama utvrditi zajedničke ciljeve. Kod određenja zajedničkih ciljeva posebna pozornost posvećena je metodama i tehnikama koje se koriste u utvrđivanju dugoročnog zajedničkog cilja, organizacijskim procesima pri izradi takvog dokumenta, raspoloživim kadrovima i sredstvima te kontroli koja se treba provoditi nad svakom fazom izrade strateških dokumenata u smisli provjere jesu li zacrtani strateški ciljevi realni i ostvarivi.

U procesu pripreme i izrade strateških dokumenata pred projektom je tim dobio zadatak prikupiti sve važne informacije koje se mogu dobiti od predstavnika javnog, civilnog i gospodarskog sektora. Na temelju prikupljenih podataka određena je polazna pozicija za izradu strateških dokumenata, a nakon toga se počelo

promišljati o budućem razvoju. U svrhu promišljanja budućeg razvoja Općine, organizirane su četiri radionice kako bi se u izradu strategije razvoja uključili svi relevantni dionici. Na zajedničkim se radionicama promišljalo o budućem razvoju Općine, pri čemu je fokus bio na različitim mogućim scenarijima budućih događanja, uvažavajući svu složenost procesa združenog strateškog planiranja, uvažavajući lokalne posebnosti. Tom se prigodom posebice vodilo računa o uvažavanju specifičnosti pojedinih sektora. Uvijek su u prvi plan stavljeni dugoročni ciljevi objedinjeni u zajedničkoj viziji budućeg razvoja Općine Kneževi Vinogradi.

Metodologija zajedničkog promišljanja budućnosti utemeljena na bottom-up pristupu stvara pretpostavke za gradnju snažnog temelja u nastojanju lokalne samouprave da u suvremenom društveno-ekonomskom okruženju udovolji novim odgovornostima zajedničkog življenja.

Zajedničkim se pristupom nastojao postići osjećaj kod svih dionika da su dio projekta kako bi strategiju u budućnosti doživjeli kao svoj projekt, uvažavajući načela svrsishodnosti, racionalnosti i praktičnih mogućnosti koje dolaze iz procesa izrade strategije dugoročnog razvoja.

Cilj organiziranja radionica bio je utvrditi potencijale budućeg razvoja na temelju prikupljene građe i analize postojećih resursa. Na radionici su relevantni dionici imali priliku izreći svoj stav i dati mišljenje o prednostima, slabostima, prilikama i prijetnjama za budući razvoj Općine Kneževi Vinogradi u razdoblju 2015.-2020.

Nakon toga je organizirana radionica međusektorskog tima na kojoj je usvojena zbirna SWOT analiza, usuglašene vrijednosti, određeni ciljevi i prioriteti. Na temelju utvrđenih ciljeva i prioriteta, radna je skupina dala prijedloge mjera po ciljevima, uvažavajući metodologiju za izradu strateških dokumenata prema nacionalnim propisima te propisima i preporukama EU.

Utvrđeni ciljevi i prioriteti bili su podloga za objavu pozivnog natječaja za dostavljanje projektnih prijedloga i projekata koji se uklapaju u usvojene ciljeve, prioritete i mjere, s tim da je obveza svih projekta i projektnih prijedloga pridržavati se svih zakonom propisanih odredbi iz Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13 i 153/13) te Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), sve sukladno direktivi 2001/42/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinka pojedinih planova i programa na okoliš.

04

Usklađenost s ostalim strateškim dokumentima

4.1 Poveznica s drugim strategijama na EU, nacionalnoj, sektorskoj i regionalnoj razini

EUROPA 2020

Strategija Europa 2020 osnovni je planski dokument Europske unije kojim se određuju prioriteti i ciljevi razvoja i djelovanja EU u navedenom razdoblju. Nakon toga se navedeni prioriteti preslikavaju u nacionalne i regionalne programske dokumente. Europa 2020 određuje tri osnovna prioriteta Unije za razdoblje 2014.–2020.:

- ▶ Pametan rast: razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji.
- ▶ Održivi rast: promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija.
- ▶ Uključivi rast: njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost.

Na nacionalnoj će razini države članice morati:

- ▶ osigurati učinkovito ulaganje u obrazovni i sustav osposobljavanja na svim razinama (od predškolske do tercijarne);
- ▶ popraviti obrazovne rezultate dotičući se svakog segmenta (predškolskog, primarnog, sekundarnog, tercijarnog) u okviru integriranog pristupa, obuhvaća-

jući ključne kompetencije s ciljem smanjenja ranog napuštanja školovanja;

- ▶ povećati otvorenost i značajnost obrazovnih sustava stvaranjem nacionalnih kvalifikacijskih okvira te prilagodbom rezultata učenja potrebama tržišta rada;
- ▶ popraviti ulazak mladih na tržište rada integriranim aktivnostima, koje, između ostaloga, pokrivaju usmjeravanje, savjetovanje i pripravništva.

Europa 2020 je osnovni planski dokument koji daje smjernice svim članicama EU. Imajući u vidu navedene smjernice, doneseni su i različiti planski dokumenti na nacionalnoj razini, a nakon toga svi planski dokumenti "niže razine" pa tako i Strategija lokalnog razvoja Općine Kneževi Vinogradi.

DUNAVSKA STRATEGIJA - STRATEGIJA EU ZA DUNAVSKU REGIJU

Općina Kneževi Vinogradi obuhvaća i rijeku Dunav pa u planiranju strategije razvoja treba voditi računa i o strategiji EU za dunavsku regiju. Dunavskom je strategijom obuhvaćeno 14 država dunavskog riječnog sliva: Njemačka (savezne pokrajine Baden-Württemberg i Bavarska), Austrija, Slovačka, Mađarska, Hrvatska, Srbija, Rumunjska, Bugarska, Moldavija, Ukrajina, Češka, Slovenija, Bosna i Hercegovina te Crna Gora.

Načelo "3 NE" je temeljno načelo provedbe makroregionalnih strategija EU – NE novim institucijama, NE novim izvorima financiranja i NE novom zakonodavstvu. Strategija EU za dunavsku regiju treba se razvijati i provoditi isključivo kroz postojeće strukture i institucije.

Utvrđena su četiri glavna cilja, odnosno **stupa suradnje** u sklopu Strategije:

1. povezivanje dunavske regije,
2. očuvanje okoliša,
3. izgradnja prosperiteta,
4. jačanje institucionalnih kapaciteta i sigurnost u dunavskoj regiji.

Poveznica Strategije lokalnog razvoja Općine Kneževi Vinogradi i Dunavske strategije predviđeni su instrumenti financiranja projekata Dunavske strategije koji mogu biti nacionalna, regionalna i lokalna sredstva, EU fondovi, sredstva EIB i EBRD te drugih međunarodnih financijskih institucija i donatora. Projekti koje nacionalni dionici (regionalna i lokalna samouprava, nevladine organizacije i privatni sektor, itd.) prijave predstavnicima Dunavske strategije, a koje upravljačka skupina ocijeni relevantnima za ciljeve određenog prioritetnog područja Strategije dobivaju **pismo preporuke ili oznaku (label) Dunavske strategije**, koje se prilaže projektnoj dokumentaciji kod prijavljivanja projekata za financiranje iz EU fondova kako bi se njihova važnost prepoznala unutar programa.

Prioriteti RH u okviru Dunavske strategije su:

1. unaprjeđenje prometa i učinkovito povezivanje dunavske regije s jadranskom obalom;
2. povećanje gospodarske konkurentnosti kroz razvoj poduzetništva, modernizaciju poljoprivrede i razvoj posebnih oblika turizma;
3. zaštita okoliša, prevencija rizika i razvoj obnovljivih izvora energije
4. jačanje ljudskih potencijala.

Pojedini dijelovi Kopačkog rita još su uvijek minirani, a uklanjanje mina u Podunavlju prepoznato je kao temeljni preduvjet održivog razvoja hrvatske dunavske regije i označeno kao ključna vodoravna mjera.

NATURA 2000

Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Njezin je cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje zaviše od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. Do sada je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 30.000 područja na gotovo 20% teritorija EU, što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu. Natura 2000 se temelji na EU smjernicama, područja se biraju znanstvenim mjerilima, a kod upravljanja tim područjima u obzir se uzimaju i interes i dobrobit ljudi koji u njima žive.

S obzirom na to da Općina Kneževi Vinogradi obuhvaća i područje Parka prirode Kopački rit, prioriteti i mjere strategije lokalnog razvoja moraju biti u međuovisnosti s Direktivom o pticama i Direktivom o staništima, koje predstavljaju srž EU zakonodavstva o zaštiti prirode. Ta dva propisa zajedno postavljaju visoke standarde očuvanja prirode za sve države članice EU.

OPERATIVNI PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014-2020

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) podrazumijeva skupinu pravila i mehanizama koji reguliraju proizvodnju, prodaju i plasiranje poljoprivrednih proizvoda u EU. Provedba politike ide kroz dva stupa:

1. izravna plaćanja i tržišne intervencije te
2. ruralni razvoj.

Nacrt Uredbe ruralnog razvoja EU određuje tri dugoročna strateška cilja i šest prioriteta:

Ciljevi:

1. poticati konkurentnost poljoprivrede;
2. osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama;
3. postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Prioriteti:

1. promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima;
2. povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tom i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama;
3. promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi;
4. obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo;
5. promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru;
6. promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima.

Operativni program ruralnog razvoja dosta je važno polazište za daljnje planiranje jedinica lokalne samouprave upravo stoga što potiče sljedeća ulaganja povezana s ciljevima, prioritetima i mjerama Strategije lokalnog razvoja Općine Kneževi Vinogradi:

- ▶ izrada i ažuriranje planova za razvoj općina i gradova u ruralnim područjima

i njihovih osnovnih usluga te planova upravljanja koji se odnose na područja Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti;

- ▶ ulaganja u infrastrukturu malih razmjera;
- ▶ ulaganja u razvoj, poboljšanje osnovnih usluga za seosko stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturu te pripadajuće infrastrukture;
- ▶ ulaganja u turističku infrastrukturu;
- ▶ studije i ulaganja vezana uz održavanje, obnovu i unaprjeđenje kulturnog nasljeđa, poput kulturnih značajki sela i ruralnih krajolika i prirode visoke vrijednosti.

OPERATIVNI PROGRAM ZA KONKURENTNOST I KOHEZIJU 2014.-2020.

Temelj Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. (OPKK) analiza je socioekonomskog stanja, utvrđenih prepreka za rast i razvojnih potreba u Hrvatskoj, u kontekstu Sporazuma o partnerstvu (SP), relevantnih strategija Unije i nacionalnih strategija, njihovih povezanih ciljeva i temeljnih strateških odredbi.

U OPKK postoji mnogo elemenata na koje se može nadovezati Strategija lokalnog razvoja Općine Kneževi Vinogradi. Financijska alokacija za provedbu mjera iz OPKK je prilično izdašna, a mjere koje se mogu izravno primijeniti na ovu strategiju su sljedeće:

▶ Prioritetna os 6

Zaštita okoliša i održivost resursa – Specifični cilj 6c1 koji obuhvaća Poboljšanje sustava zaštite i upravljanja kulturnom baštinom u svrhu razvoja turizma i ostalih gospodarskih djelatnost.

▶ Investicijski prioritet 6III

Zaštita i obnova biološke raznolikosti i tla te promicanje ekousluga, uključujući putem mreže Natura 2000 i 'zelenu' infrastrukturu; Specifični cilj 6iii 2 - Poboljšani okvir za održivo upravljanje bioraznolikošću (primarno Natura 2000).

▶ Specifični cilj 6III3

Zaštita i obnova šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima, uključujući razminiranje, zaštitu šuma od požara i zaštitu izvorišta vode te održavanje i poboljšanje usluga ekosustava.

▶ Investicijski prioritet 9a

Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu, što pridonosi nacionalnom, regionalnom i lokalnom razvoju, smanjujući nejednakosti u smislu zdravstvenog statusa, promičući socijalnu uključenost, kulturne i rekreativne usluge te prelazak s institucijske skrbi na skrb u zajednici; Specifični cilj 9a3 koji obuhvaća aktivnosti koje promiču socijalnu uključenosti i smanjenje nejednakosti kroz poboljšani pristup socijalnim uslugama te prelazak s institucionalne skrbi na skrb u zajednici putem poboljšane socijalne infrastrukture.

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA RH DO 2020.

Strategija razvoja turizma RH do 2020. polazi od analize ključnih pokazatelja dostignutog razvoja, sagledava razvojna ograničenja i mogućnosti koje se očitavaju iz relevantnih razvojnih trendova u globalnom okruženju te prepoznaje ključne činitelje uspjeha na lokalnim i regionalnim razinama, a na koje se hrvatska turistička politika mora usredotočiti u razdoblju do 2020.

Općina Kneževi Vinogradi već je prepoznata kao nezaobilazna turistička destinacija u Osječko-baranjskoj županiji, a daljnji se razvoj specifičnih oblika turizma veže na nacionalnu strategiju u sljedećim područjima:

► 5.2.1.7. Cikloturizam

Nove investicije: osigurava se brži razvoj glavnih i 'kapilarnih' mreža biciklističkih ruta u svim dijelovima Hrvatske, posebice osposobljavanjem manje prometnih lokalnih cesta, seoskih putova, riječnih nasipa i napuštenih pruga te njihovim eventualnim tematiziranjem (npr. vinske, gastronomske, edukacijske). Izgradnja i primjereno opremanje većeg broja novih biciklističkih staza, bike parkova u svim dijelovima zemlje, a osobito u glavnim turističkim područjima, područjima oko velikih gradova te na ondje gdje se biciklistički promet odvija na cestama s velikim intenzitetom motornog promet.

► 5.2.1.8. Etno i gastroturizam

Izgradnja i primjereno opremanje većeg broja novih (većih i manjih) ugostitelj-

skih objekata, graditeljskog izričaja usklađenog s tradicijskim značajkama lokalne arhitekture te s vrhunskom ponudom lokalnih delicija; prioritetne aktivnosti razvoja restoranima, ako su se gastronomija i enologija kao turistički proizvodi najviše razvili na području Istre, a potom u Dalmaciji i Slavoniji i Baranji.

► Ostale aktivnosti razvoja proizvoda

Tematizirati hrvatske regije kako bi se iskoristila etnogastronomska različitost; poticanje ulaganja u događanja na temu hrane i pića; stvaranje specijaliziranih regionalnih agencija za razvoj gastroetnoloških putovanja s ponudom složenih programa.

STRATEGIJA RAZVOJA DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA U RH ZA RAZDOBLJE 2015.-2020.

Društveno je poduzetništvo posebice važno za zapošljavanje 'ranjivih' skupina (teže zapošljivih skupina, kao što su osobe s invaliditetom, Romi, itd.) i osiguranje socijalnih usluga u zajednici. U tom su svojstvu društveni poduzetnici partneri javnom sektoru u osiguranju socijalnih i javnih usluga. Na području Općine djeluju i udruge koje imaju za cilj razvoj zajednice te se dio njihovih aktivnosti odnosi na pomoć marginaliziranim skupinama i stvaranje pretpostavki za njihovu veću konkurentnost na tržištu rada. Isto tako, Strategija otvara mogućnost stvaranja društvenih poduzeća, koja će kroz EU i

nacionalne fondove, a posebice ESF dobiti dodatni financijski poticaj za stvaranje novih radnih mjesta. Posebnu pozornost treba posvetiti zapošljavanju mladih te pokretanju inovativnih poduzeća.

STRATEGIJA RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE 2020

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Osječko-baranjske županije zajednički radi na smanjenju nezaposlenosti, osnaživanju kapaciteta lokalnih dionika za izradu i provedbu aktivnih politika tržišta rada; (jedan od ključnih dionika su i JLS-ovi na području OBŽ-a), u poticanju pripreme razvojnih projekata te njihovom kandidiranju za EU sredstva te jačanju kapaciteta potencijalnih prijavitelja projekata za provođenje aktivnih mjera zapošljavanja.

OSTALE STRATEGIJE

Kao važno područje u promicanju socijalne kohezije i uključivanje 'ranjivih' skupina u gospodarski i društveni život zajednice, društveno je poduzetništvo prepoznato u Nacionalnoj strategiji stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. i Strategiji borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske od 2014. do 2020.

Nadalje, važeća Strategija razvoja Osječko-baranjske županije u svom prioritetu 1.4. Razvoj infrastrukturnih sustava podržava aktivnosti koje se odnose na: izgradnju i unaprjeđenje sustava prometne infrastrukture; cestovne infrastrukture

uvažavajući međunarodne i međuregionalne prometne pravce, kao i potrebe stanovništva i gospodarstva; Izgradnju i riječnog prometa i revalorizaciju Drave i Dunava kao međunarodnih ruta rekonstrukcijom postojeće i izgradnjom nove lučke infrastrukture u svrhu razvoja gospodarstva; Izgradnju i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje, kao i sustava za navodnjavanje i melioracijsku odvodnju. Jedna od mjera je i izgradnja i razvoj društvene infrastrukture (objekti javne namjene).

05

***Polazna pozicija -
analiza postojećeg
stanja***

Na prostoru Općine dominantan je cestovni promet, a glavne prometne pravce čini državna cesta D-212 koje se proteže od odvojka međunarodne ceste D-7 koja spaja granični prijelaz Duboševicu s gradom Osijekom od naselja Karanac do graničnog prijelaza Batina u Općini Draž te županijska cesta Ž 4042 koja spaja naselje Kneževi Vinogradi s Osijekom i zračnom lukom Osijek.

Ukupna površina Općine iznosi 248,48 km², što čini 6% površine Osječko-baranjske županije i 21,6 % površine Baranje. Po površini, Općina Kneževi Vinogradi pripada među veće u Osječko-baranjskoj županiji i najveća je po zemljopisnoj površini u Baranji.

Na području Općine smještena su naselja Kneževi Vinogradi, Kamenac, Karanac, Kottlina, Suza, Zmajevac, Jasenovac, Mirkovac i Sokolovac.

5.1.2. RELJEFNE I KLIMATSKE KARAKTERISTIKE

Područje Baranje krajnji je sjeveroistočni dio makromorfološke regije Panonske nizine i predstavlja homogenu regionalnu jedinicu. Tokovi Drave na zapadu i Dunava na istoku čine područje Baranje prirodno zemljopisnom cjelinom makroregije istočnohrvatske ravnice. Granica Baranje na sjeveru s Republikom Mađarskom povučena je kroz nizinski prostor bez ikakvih reljefnih ili hidrografskih prepreka. U geološkom se sastavu karakteristika ma izdvaja Banska kosa ili BANSKO BRDO, s najvišom kotom od 243 metra nadmorske

visine, gdje se u okomitom i vodoravnom pogledu izmjenjuju na relativno malim udaljenostima različite vrste lesa i lesu sličnih sedimenata¹.

Homogenost klime temeljna je klimatska karakteristika Baranje. Male visinske razlike u reljefu pri tom igraju značajnu ulogu. Po zemljopisnom se položaju Baranja prostire između 45° 32' 5" i 45° 55' 5" geografske širine, pa je to područje umjerenog pojasa s izraženim klimatskim razlikama tijekom godine. Više od tisuću kilometara dijeli Baranju od Atlantskog oceana i 350 kilometara od Sredozemnog mora, što je presudno da područje ima sva obilježja umjerene kontinentalne klime. Klimatska su obilježja određena relativno velikim godišnjim temperaturnim razlikama i rasporedom padalina. Na području Baranje padne godišnje prosječno 638 mm padalina, pa je po tom jedan od sušnijih predjela u Hrvatskoj. Česta su odstupanja od prosjeka pa pojava suše ili viška padalina negativno utječu na prinose. Za poljoprivredu su značajne i snježne padaline. Snježni se pokrivač u Baranji ne zadržava dugo. Prosječno godišnje snijeg pada 20,5 dana². Otapanjem snijega u proljeće natapa se tlo i stvara sloj dubinske vlage na razini dubljoj od šest centimetara, što je važno za rast biljaka jer se korijen hrani i crpi vodu za vrijeme sušnih razdoblja. Toplinski uvjeti kraja ovise o sun-

¹ Tri stoljeća Belja. Osijek: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1986. Str. 2.

² Tri stoljeća Belja. Osijek: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1986. Str. 16.

čevoj radijaciji. U prosjeku sunce u Baranji sjaja 1914 sati godišnje. Odstupanja su česta: u izrazito vlažnim godinama broj sunčanih sati može se spustiti ispod 1600, odnosno u suprotnom prelazi čak 2200 sati³.

Otvorenost Baranje prema sjeveru utječe da vjetrovi najčešće pušu iz sjevernog, a manje iz južnog kvadranta. Tijekom ljeta prevladavaju sjeverozapadni i sjeverni vjetrovi koji donose vlažne atlantske zračne mase, što se posebice odnosi na razdoblje kasnog proljeća i početkom ljeta⁴. Na području Baranje jakih vjetrova (6 bofora) ima samo 3,6 dana tijekom godine. Najveću brzinu imaju sjeverni i sjeverozapadni vjetrovi.

Podatci o broju sunčanih sati i učestalosti vjetra u godini bitni su i za poljoprivrednu proizvodnju i za mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije (sunčeva energija, energija vjetra i geotermalna energija), što je jedan od strateških prioriteta u strategiji Europa 2020.

5.1.3. PRIRODNA BAŠTINA – NATURA 2000

Zahvaljujući velikom bogatstvu i raznolikosti divljih vrsta te posebice velikom broju biljnih vrsta, Hrvatska je jedna od triju europskih zemalja s najvećom biljnom raznolikošću na području Europe. U trenutku pristupa Europskoj uniji, Republika Hrvatska ima obvezu provedbe Direktive

o pticama te Direktive o staništima na svom teritoriju⁵. Područje Baranje nalazi se u prijedlogu NATURA 2000 kao važno područje u Hrvatskoj za očuvanje ugroženih europskih vrsta i staništa, zahvaljujući prije svega području Kopačkog rita i Dunava. Područje Parka prirode Kopački rit nalazi se na najnižem dijelu Baranje, gdje se nadmorske visine kreću od 78 m (dno Kopačkog jezera) do 86 m. Zbog iznimne prirodne vrijednosti, Kopački rit je 1993. uvršten na popis područja zaštićenih Konvencijom o vlažnim područjima od međunarodnog značaja⁶. Dio područja Kopačkog rita nalazi se unutar granica Općine Kneževi Vinogradi.

Postojanje zaštićenih područja Natura 2000 velika je prednost jer pruža mogućnost očuvanja ugroženih biljnih i životinjskih vrsta te zadržavanje biološke raznolikosti, ali je istodobno i slabost jer se u zaštićenim područjima propisuju visoki standardi zaštite okoliša i zakonski se ograničavaju mogućnosti izgradnje kako bi se zadržala izvorna biološka baština⁷.

Pri određenju strategija razvoja vodilo se računa o činjenici da Općina Kneževi Vinogradi obuhvaća i dio područja Parka prirode Kopački rit, uvažavajući ograničenja i prednosti koje nosi naredba Natura 2000.

³ Tri stoljeća Belja. Osijek: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1986. Str. 14.

⁴ Tri stoljeća Belja. Osijek: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1986. Str. 17.

⁵ Veliki dio odredbi ovih naredbi već je ugrađen u Zakon o zaštiti prirode (NN 70/2005).

⁶ www.kopacki-rit.com/zastita.html

⁷ Lokalna razvojna strategija Baranje 2013.-2014. LAG Baranja, Str. 7.

5.2. Upravni ustroj

Upravni ustroj Općine Kneževi Vinogradi određen je Statutom koji je usvojilo Općinsko vijeće na sjednici održanoj 25. ožujka 2013. Općinsko vijeće predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Općine te obavlja i druge poslove u skladu s Ustavom, zakonom i Statutom. Općinsko vijeće broji 13 vijećnika koji za svoju dužnost ne primaju plaću. Može imati i više od 13 vijećnika ako je to potrebno da bi se osigurala odgovarajuća zastupljenost mađarske, odnosno srpske nacionalne manjine, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. Općinsko vijeće donosi Statut Općine, Poslovnik o radu, odluku o uvjetima, načinu i postupku gospodarenja nekretninama u vlasništvu Općine, proračun i odluku o izvršenju proračuna, godišnje izvješće o provedbi proračuna, odluku o privremenom financiranju, odlučuje o stjecanju i otuđenju pokretnina i nekretnina Općine Kneževi Vinogradi i raspolaganju ostalom imovinom u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, Statutom i posebnim propisima.

Općinsko vijeće nadzire ukupno materijalno i financijsko poslovanje Općine. Mandat općinskih vijećnika traje četiri godine. Rad Općinskog vijeća uređen je Poslovnikom. Općinsko vijeće ima predsjednika i potpredsjednika.

Načelnik zastupa Općinu i nositelj je izvršne vlasti. Njegova je odgovornost

provedba općinskog proračuna, a za svoj rad odgovara Općinskom vijeću. Prava načelnika regulirana su zakonom, a svoju dužnost obavlja volonterski.

Općinska uprava neposredno izvršava i nadzire provođenje općih akata. Upravnim tijelima upravljaju pročelnici koji se biraju javnim natječajem, a imenuje ih načelnik. Sve su sjednice Općinskog vijeća otvorene za javnost i tako se osigurava transparentnost rada javne uprave.

5.3. Gospodarske značajke Općine

5.3.1. GLAVNE GOSPODARSKE DJELATNOSTI I STANJE GOSPODARSTVA

Prirodni resursi znatno određuju gospodarske aktivnosti nekog područja. U Općini Kneževi Vinogradi četiri su cjelovitosti krajobraza:

1. Dunav sa sklopom aluvijalnih šuma i ritским oblicima,
2. nizinski poljodjelski prostor nižih melioriranih područja Baranje,
3. nizinski poljodjelski prostor viših područja Baranje,
4. reljefno uzvišenje Banskog brda⁸.

⁸ Prostorni plan Općine Kneževi Vinogradi, Zavod za prostorno planiranje d.d. Osijek, Str. 22.-24.

Prostorne su cjelovitosti prikazane i grafički.

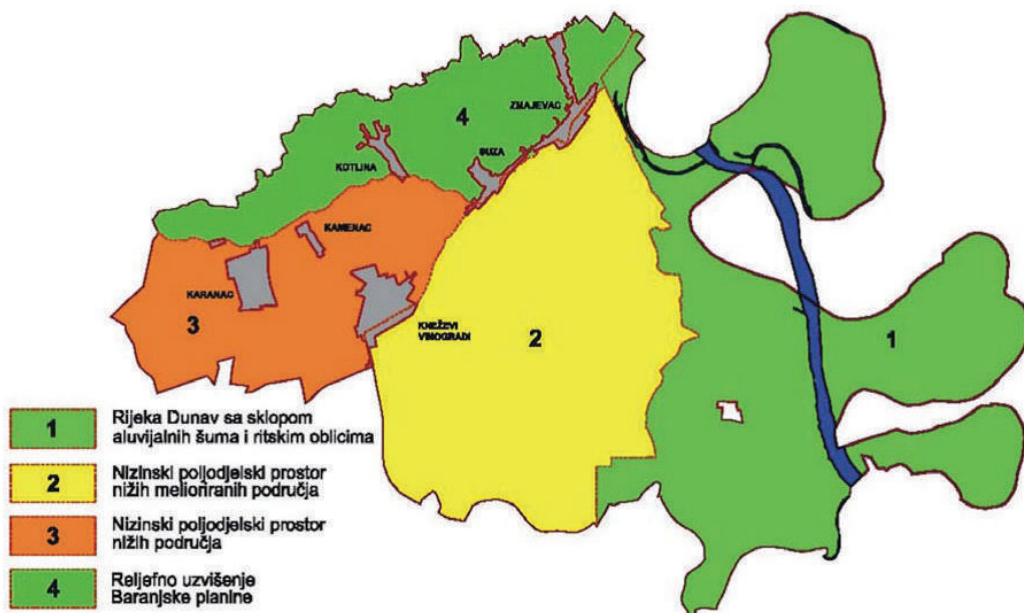
Navedene četiri krajobrazne cjeline znatno određuju i gospodarske aktivnosti na području Općine Kneževi Vinogradi.

Prostor rijeke Dunav sa sklopom aluvijalnih šuma i ritskim oblicima prepoznaje se po bogatstvu gustih šuma kojima gospodari državno poduzeće Hrvatske šume d.d.. Aluvijalni močvarni biotop stanište je raznolikih biljnih i životinjskih zajednica šumsko-ritskog krajolika. Ovo je obitavalište mnogih vrsta srednjoeuropske faune i poznato stanište lovne divljači - divlje

svinje (lat. *Sus crofa*) i posebice jelena (lat. *Cervus elaphus*). Među 54 vrste sisavaca koji žive na ovom području, izdvaja se Baranjski jelen, koji je zbog svojih kvaliteta prenesen u Australiju i na Novi Zeland⁹ i potrebno ga je očuvati i zaštititi kao autohtonu vrstu jer predstavlja izuzetan potencijal za lovni turizam. Zbog svih svojih posebitosti, Kopački rit prepoznat je kao turistički magnet za područje Baranje.

Nizinski poljodjelski prostor nižih melioriranih područja Baranje obuhvaćaju naselja, bivše pustare Jasenovac, Mirkovac i Sokolovac, a karakterizira ga kultivirani

► **SLIKA 2.** KRAJOBRAZNE CJELINE I PODRUČJA OPĆINE KNEŽEVI VINOGRADI

IZVOR: PROSTORNI PLAN OPĆINE KNEŽEVI VINOGRADI, ZAVOD ZA PROSTORNO PLANIRANJE D.D. OSIJEK

⁹ Lokalna razvojna strategija Baranje 2013.-2014., LAG Baranja

prostor velikih poljodjelskih površina koje su nastale nakon melioracijskih zahvata, s mrežom putova i melioracijskih kanala u koje su upleteni rukavci, živice s raznovrsnim prirodnim oblicima močvarnog i šumskog raslinstva. Stoga su melioracijski kanali bogati ribom i predstavljaju potencijal za bavljenje ribolovnim turizmom. Odlukom Ministarstva regionalnog razvoja RH pustare Sokolovac i Jasenovac napuštene su i iz njih su iseljeni ljudi. Jedina pustara koja je opstala na području Baranje je pustara Mirkovac. Potrebno ju je zaštititi kao građevinsku i kulturnu baštinu na području Općine Kneževi Vinogradi.

Nizinski poljodjelski prostor viših područja Baranje proteže se sjeverno od ceste Kneževi Vinogradi - Beli Manastir, koji prima valovitije geografske oblike i blago se uzdiže prema Banskome brdu, a pokriva područje naselja Kneževi Vinogradi, Kamenac, Karanac, Kotlina, Suza i Zmajevac.

Reljefno uzvišenje Banskog brda obuhvaća južni dio brda koji se proteže dugom reljefnom strukturom u pravcu jugozapad-sjeveroistok, od Belog Manastira do Batine, s lesnom strukturom zemljišta, a obuhvaća naselja Kotlinu, Suzu i Zmajevac. Ovo je područje na kojem su dugogodišnji nasadi vinograda i voćnjaka. Specifičnost su ovoga krajobraza tzv. surdoci, strmi usjeci u lesu za izgradnju vinskih podruma ispred kojih se nalaze ulazne zgrade prepoznatljive baranjske arhitekture poznate pod nazivom gatori, koje je također potrebno zaštititi kao izvornu kulturnu baštinu Baranje i tako

podići vrijednost ne samo područja Općine Kneževi Vinogradi, nego i čitave Baranje.

Gospodarsku osnovu Općine Kneževi Vinogradi danas čini poljoprivredna proizvodnja, prerađivačka industrija i sve razvijeniji seoski turizam, uz mogućnosti unaprjeđenja lovnog i ribolovnog turizma.

Područje Općine ima oko 13.000 hektara obradivih površina za ratarsku i 1.800 hektara za vinogradarsku i voćarsku proizvodnju. Nositelji gospodarskog razvoja na području Općine su tvrtke Belje d.d., Bor-plastika d.o.o. i RABO d.o.o. te brojni mikro i mali gospodarstvenici, kao i obiteljska poljoprivredna gospodarstva i obrtnici.

Vinogradarstvo i vinarstvo imaju u Općini Kneževi Vinogradi tisućljetnu tradiciju, što je dobra podloga za razvoj vinskih cesta kao preduvjeta razvoju kontinentalnog turizma.

Općina Kneževi Vinogradi je kao jedan od temeljnih preduvjeta za razvoj gospodarstva izgradila, odnosno u nekim mjestima još uvijek gradi, komunalnu infrastrukturu (vodovod, javnu rasvjetu, ceste, električnu energiju, odvodnju). Kao potpora razvoju gospodarstva, u Kneževim je Vinogradima osnovana poslovno-poduzetnička zona, u kojoj se poduzetnicima koji žele ulagati na području Općine pružaju brojne pogodnosti. Poslovno-poduzetnička zona pokrenuta je na prostoru od 56 ha, od kojih je oko 35 ha ostavljeno za razvoj obrtništva, oko 12 ha za razvoj turizma te ostatak za izgradnju infrastrukture.

Općina Kneževi Vinogradi ima razvijenu turističku infrastrukturu u vidu razgranate mreže izgrađenih vinskih cesta te izgrađenog sportsko-rekreacijskog centra Bazeni, na koje dolazi veliki broj ljudi, ne samo iz okolnih mjesta, nego i iz Osijeka. Na području Općine Kneževi Vinogradi nalazi se 220 raspoloživih kreveta za smještaj turista¹⁰, te etnoselo Karanac.

Općina Kneževi Vinogradi ima predispozicije postati vodeće turističko središte u Baranji, s obzirom na to da ujedinjuje sve karakteristike nizinske Baranje, brdovite Baranje s vinorodnim nasadima i vinskim cestama, vodnim bogatstvima Dunava i šumskim bogatstvima na području Kopačkog rita.

U nadolazećem je razdoblju potrebno usmjeriti napore kako bi Općina Kneževi Vinogradi postala centrom izvrsnosti za vino te da se istakne kao nositelj razvoja agroturizma i ruralnog turizma na području Baranje. U tu je svrhu potrebno jačati tvrtku Kneževi parkovi, koja je u većinskom vlasništvu Općine.

Kako bi pružila potporu razvoju gospodarstva, Općina pomaže OPG-ove i gospodarstva s područja Općine kroz:

- ▶ subvenciju kamata,
- ▶ sufinanciranje podizanja višegodišnjih nasada,
- ▶ sufinanciranje osiguranja usjeva,
- ▶ uređenje detaljne kanalske mreže i sl.

---

¹⁰ TZ Baranje

Dosadašnja ulaganja u gospodarstvo učinili su Općinu jednim od gospodarski razvijenijih područja Baranje i Osječko-baranjske županije.

5.3.2. TRŽIŠTE RADNE SNAGE

Znanstvena su istraživanja utvrdila da funkcija rada nije ravnomjerno raspoređena u Baranji i da je tržište rada oslabljeno¹¹. Funkcija rada koncentrirana je u središtu zbog lokacijskih prednosti, prometne dostupnosti i monocentrizma.

Ruralne sredine općenito karakterizira mala ponuda radnih mjesta i to je ozbiljan problem, ali ne samo Republike Hrvatske, nego i Europske unije, za koji se pokušava pronaći rješenje u okviru više strategija.

Tržište radne snage u velikoj mjeri ovisi o gospodarskoj aktivnosti i gospodarskim subjektima koji kreiraju potražnju za radnom snagom. Najznačajniji gospodarski subjekt na području Općine Kneževi Vinogradi, koji najviše utječe i određuje gospodarske aktivnosti unutar jedinice lokalne samouprave, kao i na području čitave Baranje, je Belje d.d., najveći proizvođač hrane u ovom dijelu Europe. Na području Općine je sjedište profitnog centra Belja – Vinski podrumi sa suvremenom vinarijom kapaciteta osam milijuna litara godišnje, smještenom u Kamencu.

Na području Općine nalaze se značajne

---

¹¹ Žutinić, Đ.; Kovačić D.: *Percepcija kvalitete življenja i namjere o odlasku iz ruralnih sredina, Sociološka istraživanja br. 105-106, Zagreb, 2008., Str. 139.*

ratarske površine koje obrađuje Belje d.d., osobito u ritskom dijelu oko pustare Mirkovac. Uvođenjem u radne procese sve snažnije poljoprivredne mehanizacije i industrijske tehnike, potreba Belja za radnom snagom se kontinuirano smanjuje, a to se negativno održava na stopu zaposlenosti. Općina je uočila navedeni problem i stoga se odlučila na svoje područje privući i potaknuti osnivanje manjih i srednjih poduzeća kako bi se tako uspostavili održivi gospodarski razvoj, dinamičnost gospodarstva i zapošljavanje lokalnog stanovništva. Pri prodaji poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, a koje se nalazi na području Općine, prednost su imali poduzetnici koji su spremni podizati višegodišnje nasade (voćnjake i vinograde) i stvarati dodanu vrijednost poljoprivrednom zemljištu i stvarati potrebe za novom radnom snagom.

Kako bi se privukli potencijalni ulagači i izgradili potrebni preradbeni kapaciteti koji bi zaposlili lokalnu radnu snagu, izgrađena je poslovno-industrijskih zona u Kneževim Vinogradima površine 56 ha, koja nije potpuno dovršena i radi se na njezinu proširenju.

Na području Općine Kneževi Vinogradi aktivno je 199 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Broj im je utvrđen na temelju isplaćenih potpora za poljoprivrednu proizvodnju u 2014¹². Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u pravilu zapošljavaju članove obitelji i najčešće pripadaju

skupini mikropoduzetnika, čija je osnovna djelatnost proizvodnja sirovina bez vlastitih preradbenih minikapaciteta i uglavnom se oslanjaju na kooperantske odnose s Beljem d.d. Darda i drugim manjim tvrtkama s kojima ugovaraju proizvodnju. Obiteljska gospodarstva nemaju kapitalnu osnovu da mogu pokrenuti jači proces zapošljavanja na području Općine Kneževi Vinogradi.

Nezaposlenost je veliki problem koji generira brojne ekonomske, psihološke i društvene troškove koje imaju dugoročne nepovoljne posljedice. Ekonomski se troškovi vežu uz smanjenje učinkovitosti stanovništva na nekom području, što dovodi do gubitka dohotka i nepovoljno se odražava na proračun jedinica lokalne samouprave.

¹² <http://isplate.apprrr.hr/>

▶ **TABLICA 1.** STANJE NEZAPOSLENOSTI U OPĆINI KNEŽEVI VINOGRADI

Godina	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Bez škole i nezavršena osnovna škola	21	26	47	50	43	45	51	53	94	119	122
Završena osnovna škola	155	159	189	181	173	201	222	234	223	233	248
Srednja škola	472	456	375	337	306	322	356	369	411	409	410
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	7	4	5	4	4	8	10	10	10	11	12
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	9	9	12	11	10	13	12	11	12	16	16
Ukupno	664	655	626	583	536	589	650	677	751	788	808

Izvor: <http://statistika.hzz.hr/Pomoc.aspx>

Hrvatski zavod za zapošljavanje ne vodi evidenciju o stanju zaposlenosti/nezaposlenosti na razini jedinica lokalne samouprave, nego na razini ispostava HZZ-a.

Prema dostupnim podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kretanje stanja nezaposlenosti u Općini Kn. Vinogradi od 2004. do 31. prosinca 2014. prikazano je u tablici.

Podatci iz tablice pokazuju rast nezaposlenosti na području Općine od 2010. do 2014., što je posljedica ekonomske i financijske krize koja je 2008. zahvatila svjetsko gospodarstvo i prenijela se na domaću ekonomiju.

Stopa nezaposlenosti u Općini na dan 31. prosinca 2014. bila je 17,5 % i nešto je viša od prosječne stope nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj.

U strukturi nezaposlenih na dan 31. prosinca 2014. najveći broj osoba je sa srednjom stručnom spremom (50,7 %) te osoba sa završenom osnovnom školom (30,7 %) ili bez osnovne škole (15,1%), što čini ukupno 96,5 % nezaposlenih.

Riječ je o osobama koje se mogu zaposliti samo u radno intenzivnim prerađivačkim sektorima i za koje je teško pronaći radno mjesto, s obzirom na suvremene uvjete poslovanja koji traže posebna znanja i vještine. Zapošljavanje ovog dijela stanovništva ozbiljan je izazov za Općinu u narednom razdoblju.

Prema dostupnim podacima na dan 31. prosinca 2014. socijalnu je pomoć primalo 210 stanovnika Općine, što je 4,55 % ukupnog broja stanovnika i po tom Općina nije statistički ugrožena jer je broj osoba koji primaju socijalnu pomoć manji od 5 % stanovništva.

5.4. Stanovništvo

Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011., na području Općine Kneževi Vinogradi živjelo je 4.614 stanovnika. Usporedni prikaz kretanja broja stanovnika na području Općine po naseljima prikazan je u tablici.

► **TABLICA 2.** KRETANJE BROJA STANOVNIKA PO NASELJIMA

Naselja	1981.	1991.	2001.	2011.
Kneževi Vinogradi	1.845	2.127	1.715	1.657
Kamenac	271	294	177	166
Karanac	1.491	1.466	1.065	926
Kotlina	533	460	334	288
Suza	884	792	636	567
Zmajevac	1.445	1.235	974	857
Jasenovac	270	171	95	35
Mirkovac	396	233	135	108
Sokolovac	190	70	55	14
UKUPNO	7.325	6.848	5.186	4.614

Podatci iz tablice 2. pokazuju da je na području Općine Kneževi Vinogradi u posljednjih 30 godina broj stanovnika smanjen za 37,0%, čime se ova uklapa u opći trend depopulacije ruralnih sredina u Republici Hrvatskoj.

Gledano prema spolu, prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. na području Općine živjelo je 2.375 osoba ženskog spola (51,47 %) i 2.239 osoba muškog spola (48,53 %)¹³. Prema nacionalnom sastavu stanovništva na području Općine je živjelo 38,66 % Mađara, 38,10 % Hrvata, 17,66 % Srba i ostalih 5,58 %.¹⁴ Obrazovna struktura stanovništva na području Općine prema

popisu stanovništva 2011. prikazana je u tablici.

Podatci iz tablice 3. pokazuju velik broj stanovnika (1.975), što čini 42,8 % ukupnog broja žitelja samo s osnovnom školom ili bez potpune osnovne škole, što je ozbiljan problem.

Podatci iz tablice 4. pokazuju da je s osnovnom školom ili bez potpune osnovne škole 712 muških osoba i 1.263 ženske osobe.

Najveći broj osoba s osnovnom školom ili bez potpune osnovne škole (1.256 osoba) je starije od 50 godina, dakle populacija koja je teško zapošljiva.

¹³ www.dzs.hr-Popis stanovništva 2011. godine

¹⁴ www.dzs.hr-Popis stanovništva 2011. godine

► **TABLICA 3.** OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA (2011.)

Stupanj obrazovanja	2011.
Bez škole	115
Osnovna škola (od 1. do 3. razreda)	66
Osnovna škola (od 4. do 7. razreda)	512
Osnovna škola	1.282
Srednja škola	1.724
Visoko obrazovanje, ukupno:	256
► Stručni studij	139
► Sveučilišni studij	114
Doktorat	3
Nepoznato	403
UKUPNO	4.614

IZVOR: http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/ho1_01_32/ho1_01_32_zup14_1953.htm

► **TABLICA 4.** OBRAZOVNA STRUKTURA PREMA SPOLU

Spol	Bez škole	1.-3. razreda osnovne škole	4.-7. razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednjaškola	Visoko obrazovanje	Doktorat	Nepoznato	UKUPNO
Muški	21	12	131	569	1.040	118	2	202	2.211
Ženski	94	54	381	713	684	138	1	201	2.403
SVI	115	66	512	1.282	1.724	256	3	403	4.614

IZVOR: http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/ho1_01_32/ho1_01_32_zup14_1953.htm

5.5. Stanje komunalne i društvene infrastrukture

Stanje komunalne i društvene infrastrukture na području Općine Kneževi Vinogradi na dan 30. travnja 2015. prikazano je u tablici.

Podatci iz tablice pokazuju da Općina Kneževi Vinogradi ima vrlo dobro izgrađenu komunalnu i društvenu infrastrukturu koja znatno nadilazi prosjek područja Baranje i Osječko-baranjske županije. Vidljivo je da na području Općine neka naselja imaju izgrađenu svu komunalnu infrastrukturu te neka u kojima je potrebno izgraditi ka-

nalizaciju. U tablici nisu navedena naselja Jasenovac i Sokolovac, bivše pustare za koje je Ministarstvo regionalnog razvoja RH donijelo odluku da se s vremenom iseli stanovništvo i zbog toga se ne ulaže u njihovu komunalnu infrastrukturu.

Na području Općine Kneževi Vinogradi djeluju osnovna škola u Kneževim Vinogradima s područnom školom u Karancu i područnim školama na mađarskom jeziku u Kotlini i Suzi te osnovna škola na mađarskom jeziku u Zmajevcu.

Broj djece u školskoj 2014./2015. godini prikazan je u tablici.

► **TABLICA 5.** PREGLED KOMUNALNE I DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE

Naselja	Vodovod	Kanali-zacija	Plin	Nogo-stupi	Dom zdravlja	Ljekarna	Društveni dom	Javna rasvjeta	Mirtvačnica
Kneževi Vinogradi	+	+	+	+	+	+	+	+	+(X2)
Kamenac	+	-	+	+	-	-	+	+	+
Karanac	+	-	+	+	+	-	+	+	+
Kotlina	+	-	+	+	-	-	+	+	+
Suza	+	-	+	+	-	-	+	+	+
Zmajevac	+	-	+	+	+	+	+	+	+
Mirkovac	+	-	-	+	-	-	+	+	-

IZVOR: OPĆINA KNEŽEVI VINOGRADI

► **TABLICA 6.** BROJ ŠKOLSKE DJECE 2014./2015.

R/b	Opis	Broj djece
1.	Osnovna škola Kneževi Vinogradi	201
2.	Područna škola Karanac	29
3.	Osnovna škola Zmajevac (na mađarskom jeziku)	85
I	UKUPNO OSNOVNE ŠKOLE	315
1.	Dječji vrtić Kneževi Vinogradi	49
2.	Dječji vrtić Karanac	24
3.	Dječji vrtić Zmajevac	18
4.	Dječji vrtić Suza	8
II	UKUPNO DJEČJI VRTIĆI	99

Podatci pokazuju da je sustavom predškolskih i osnovnoškolskih ustanova obuhvaćeno 414 djece, što čini 9 % stanovništva Općine.

Na području Općine dobro su raspoređene predškolske i osnovnoškolske ustanove jer svako veće naselje ima osnovnoškolsku ili predškolsku ustanovu.

5.6. Kulturna i povijesna baština i turistička ponuda

Pregled kulturne i povijesne baštine na području Općine Kneževi Vinogradi prikazan je u nastavku.

Podatci iz tablice pokazuju kako Općina ima bogatu kulturnu i povijesnu baštinu još iz antičkih vremena, koja je rezultat povoljnog zemljopisnog položaja jer su se na južnim obroncima Banskoga brda gradila naselja i vojne utvrde te uzgajala vinova loza.

► **TABLICA 7.** KULTURNA I POVIJESNA BAŠTINA

R/b	Opis	Vrsta objekta/ lokaliteta
A	KAMENAC	
1.	Antički arheološki lokalitet u Kamencu	Arheološki
B	KARANAC	
2.	Antički arheološki lokalitet Donje polje - Prosina	
3.	Kuća Maršala Tita 64	Etnološki spomenik
C	KNEŽEVI VINOGRADI	
4.	Reformirana kršćanska crkva	Sakralni
5.	Župna crkva sv. Mihovila	Sakralni
6.	Parohijska crkva Vavedenija Bogorodice	Sakralni
7.	Prapovijesni i ranosrednjovjekovni arheološki lokalitet - osnovna škola	Arheološki
8.	Prapovijesni i ranosrednjovjekovni arheološki lokalitet Derjan	Arheološki
9.	Antički arheološki lokalitet Dragojlov brijeg	Arheološki
10.	Spomenik braniteljima i civilnim stradalnicima Domovinskog rata	Spomenik
11.	Spomenik palim borcima NOB-a - Kneževi Vinogradi	Spomenik
12.	Spomenik civilnim žrtvama Drugog svjetskog rata	Spomenik
D	KOTLINA	
13.	Prapovijesni arheološki lokalitet Kotlina	Arheološki
14.	Ambar - Glavna 96	Etnološki

R/b	Opis	Vrsta objekta/ lokaliteta
E	SUZA	
15.	Prapovijesni arheološki lokalitet Vinogradi	Arheološki
16.	Srednjovjekovno naselje između škole i crkve	Arheološki
17.	Etnološka kuća - Ulica Š. Petefija 18	Etnološki
18.	Rodna kuća Kiš Erne	Spomenik
19.	Reformirana kršćanska crkva	Sakralni
F	ZMAJEVAC	
20.	Župna crkva Našašća sv. Križa	Sakralni
21.	Reformirana kršćanska crkva	Sakralni
22.	Podrumi u lesu u Reformatorskom surduku	Etnološki
23.	Podrumi u lesu u Katoličkom surduku	Etnološki
24.	Antički i ranosrednjovjekovni arheološki lokalitet Gradec	Arheološki
25.	Antička nekropola Popovo brdo	Arheološki
26.	Gator – pod planinom	Etnološki
27.	Gator izvan sela – padina lesnog brda	Etnološki
28.	Gator izvan sela – padina lesnog brda	Etnološki
29.	Gator izvan sela – obronci Banskog brda	Etnološki
30.	Gator u neposrednoj blizini sela	Etnološki
31.	Vinski podrumi u Reformatorskom surduku	Etnološki
32.	Vinski podrum u Katoličkom surduku	Etnološki
33.	Spomenik palim borcima NOR-a	Spomenik
G	MIRKOVAC	
34.	Centralno skladište za žitarice - magazin	Nepokretno dobro

5.7. Aktivnosti civilnog i nevladinog sektora

Na području Općine djeluje 40 udruga koje okupljaju više od 1.600 članova. Na temelju tog se podatka može zaključiti da je civilni i nevladin sektor dobro zastupljen. Djeluje i pet dobrovoljnih vatrogasnih društava, šest nogometnih klubova, tri lovačka društva, ribolovne udruge, udruge za njegovanje kulture i običaja nacionalnih manjina te udruge umirovljenika, žena i mladih.

Riječ je o udrugama koje se financiraju iz ograničenih sredstava općinskog proračuna, a veći dio udruga nema potrebne financijske i kadrovske resurse da bi mogao pokrenuti značajniji projekt kojim bi mogao osigurati vlastitu održivost bez korištenja javnih sredstava.

06

Ključni dionici razvoja

Kod izrade strategije razvoja neophodno je uvažiti mišljenja svih relevantnih dionika i predstavnika različitih sektora na tom području. U suradnji s predstavnicima Općine obavljena je analiza dionika koji imaju najveći utjecaj na razvoj Općine. Među dionicima su određena četiri ključna sektora: javni sektor, gospodarstvo, civilni sektor i poljoprivreda. Predstavnici ključnih dionika mogu dati jasniji pregled stanja po pojedinom sektoru.

U Općini su organizirane četiri tematske radionice za ključne sektore. Svim je sudionicima tematskih radionica predstavljena metodologija i svrha izrade strategije koja će pridonijeti uspješnom i učinkovitom upravljanju razvojem, kao i pripremi tijela općinske uprave i ostalih nositelja razvoja za učinkovito korištenje sredstava strukturnih fondova Europske unije.

Na tematskim su radionicama iznesena stajališta lokalnih dionika. Na tematskim/ sektorskim radionicama konzultanti tvrtke Modra nit d.o.o. okupili su predstavnike gospodarstva, javnog sektora, sektora poljoprivrede i civilnog sektora. Dionici na radionicama nisu imali jedinstven stav u pogledu budućeg razvitka Općine, no to je bio dokaz da ozbiljno promišljaju o poželjnom razvoju svoje jedinice lokalne samouprave. Svojim stavovima i razmišljanjima dionici su dali značajan doprinos određivanju prioriteta razvoja, kao i mogućih provedivih aktivnosti.

6.1. Javni sektor

Javni sektor obuhvatio je predstavnike javne uprave, tvrtki u vlasništvu/suvlasništvu Općine, mjesnih odbora, općinske vijećnike, predstavnike javnih institucija (u prilogu br. 3 lista sudionika). Općina je informaciju o održavanju tematskih radionica poslala na sve relevantne adrese. Na službenim stranicama Općine bio je dostupan nacrt strategije pa su se svi zainteresirani mogli uključiti sukladno svojim prioritetima, resursima i interesima.

Na radionicama su predstavnici javnog sektora iskazali visoku razinu svijesti o potrebi provedbe fiskalne konsolidacije na svim razinama i da će javni sektor morati podnijeti svoj dio "tereta i odgovornosti".

Predstavnici javnog sektora dijele mišljenje da su „zdrave javne financije“ ključne za uspostavu uvjeta za razvoj, održivost i otvaranje novih radnih mjesta na području Općine. Na radionicama je iskazana puna svijest javnog sektora da će se neki krizni i/ili nepopularni potezi morati događati istodobno.

Javni je sektor na radionicama iskazao visoku razinu očekivanja od razvojne strategije, u smislu određivanja jasnih ciljeva i prioriteta koji će služiti kao temelj za donošenje dugoročnih odluka. Sukladno zacrtanim ciljevima i prioritetima, strategijom će se odrediti koraci i aktivnosti usmjereni prema budućem stabilnom rastu i razvoju pojedinih sektora. U prvi su

plan dovedene stavke koje omogućuju povećan rast, poput obrazovanja i vještina, istraživanja i razvoja te inovacija, ulaganja u mreže i brzi internet, energetske i prometnu povezanost, a da pri tom sve bude usklađeno s ključnim tematskim područjima "viših strategija" (Županijske razvojne strategije, Sektorske strategije, Operativni programi i strategija Europa 2020).

Stavovi sudionika tematskih radionica bili su prilično ujednačeni i zaključak je da bi nacionalne, regionalne i lokalne vlasti trebale graditi partnerstva, povezujući socijalne partnere i predstavnike civilnog društva kako bi se optimalno koristili resursi, racionalizirali programi, a sve s ciljem podizanja kvalitete života stanovnika na području Općine Kneževi Vinogradi.

Uspostavljanjem trajnog dijaloga između različitih razina vlasti i pojedinih sektora, kao i uspostavljanjem i održavanjem aktivne komunikacije s građanima, podići će se razina zadovoljstva, života i rada i lakše prebroditi sadašnji i budući izazovi.

6.2. Sektor poljoprivrede

Sektor poljoprivrede obuhvatio je predstavnike obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i manjeg broja obrta koji se bave različitim djelatnostima – od poljoprivrednih proizvođača, do pružatelja turističkih ili ugostiteljskih usluga (u prilogu br. 3 lista sudionika).

Na području Općine registrirano je 199 gospodarstava vezanih uz poljoprivredu. Na organiziranoj radionici predstavnici sektora poljoprivrede imali su različite stavove o modelima razvoja područja Općine, što ne iznenađuje jer je među njima bilo nekoliko ozbiljnih poljoprivrednih proizvođača koji trenutačno obrađuju više od 100 ha oraničnih površina te nekoliko mikropoduzetnika koji obrađuju površine do 20 ha.

Poljoprivredna djelatnost ima najveći utjecaj na gospodarstvo u Općini Kneževi Vinogradi. U određenju budućeg razvoja poljoprivredne djelatnosti potrebno je polaziti od ukupnih prirodnih resursa, vodeći računa o njihovoj mogućoj iskorištenosti. Na radionici je istaknuto da će od klasične ratarske proizvodnje na području Općine u budućnosti moći živjeti najviše 30 obitelji, možda i manje, koje su već uspjele okrupnjati svoje posjede i nabaviti noviju poljoprivrednu mehanizaciju te imaju za nositelje poljoprivrednih gospodarstava relativno mlađe osobe. Svi ostali morat će tražiti svoju poziciju na tržištu u okviru drugih tržišnih niša. Ruralni, agro ili ekoturizam predstavljaju nove razvojne mogućnosti u uvjetima restrukturiranja seoskog gospodarstva, ali je važno voditi računa i o postojećoj prostornoj usklađenosti, odnosno u eventualnoj doradi novog urbanističkog plana i o interesima OPG-ova.

Maksimalna pozornost posvećena je mogućnostima koje nude različita ministarstva (turizma, poljoprivrede, za malo

poduzetništvo), ali je ujedno i otvoreno pitanje institucionalne podrške na razini Općine, tj. tko će pomoći zainteresiranim subjektima, a posebice OPG-ovima, da se uspješno natječu za potpore kojih je u najavi sve više i više. Očekuje se da Općina pruži neku vrstu logistike, tehničke pomoći, savjetodavne pomoći u početnim koracima kako se prijaviti i odgovoriti na sve izazove administrativne prirode.

Pred poljoprivrednike su u ovo vrijeme postavljeni ozbiljni izazovi. S jedne im se strane nude poticajna sredstva za razvoj kako bi ojačali svoje konkurentske sposobnosti na europskom tržištu i od njih se očekuje da budu pokretači razvoja u svojim lokalnim jedinicama te da stvaraju uvjete za novo zapošljavanje, a s druge strane nije realno očekivati od OPG-ova koji se bave poljoprivredom da će pisati projekte bez informacije tko su kvalitetni konzultanti. Istaknut je problem nedovoljnog informiranja o trendovima, o Zajedničkoj poljoprivrednoj politici, o Strategiji razvoja poljoprivrede u RH, čime bi se trebalo olakšati planiranje budućih aktivnosti. Razina međusobnog povjerenja prilično je niska i nema dovoljne spremnosti za zajedničkim djelovanjem, a dodatni je problem pomanjkanje vlastitih sredstava koja treba unijeti u projekte te pomanjkanje volje za pokretanjem bilo kakve inicijative.

Na radionici je postavljeno i nekoliko otvorenih pitanja čije "rješavanje" bitno utječe na daljnje planiranje aktivnosti u ovom sektoru:

- ▶ Kako se prilagoditi globalnom tržišnom natjecanju i postići potrebnu razinu konkurentnosti?
- ▶ Kako odgovoriti na izazove gospodarske i financijske krize (nedostatak "zdravog" kapitala)?
- ▶ Kako uspješno i konkurentno proizvoditi hranu i istodobno odgovarati na sve zahtjevnije zakone i propise o zaštiti okoliša (primjerice Zakon o poljoprivredi (NN 30/2015) i Pravilnik o provedbi izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja (NN 35/2015) kojim se propisuju obveze o zaštiti okoliša i očuvanju biološke raznolikosti)?
- ▶ Kako započeti proces dobivanja oznake izvornosti/zemljopisnog podrijetla – oznaku za europsku kvalitetnu hranu usko povezanu s nekom regijom?

Zaključak istaknut na radionicama je da poljoprivreda nije samo proizvodnja hrane, nego ukupan život ruralne zajednice i ljudi koji žive u tom području. Posebice je istaknuto kako se Zajednička poljoprivredna politika Europske komisije odnosi upravo na ruralna područja. To je prilika koju Slavonija i Baranja te poljoprivredna gospodarstva na ruralnim područjima ne smiju propustiti kako ne bi došlo do daljnjeg zaostajanja ovog dijela RH, što bi imalo nesagledive posljedice.

6.3. Sektor gospodarstva

Sektor gospodarstva obuhvatio je gospodarstvenike, predstavnike/vlasnike/su-vlasnike mikro, malih i srednjih poduzeća (u prilogu br. 3 lista sudionika). Iako je na tematskoj radionici sudjelovao relativno mali broj gospodarstvenika, vodila se vrlo kvalitetna rasprava i svi su nazočni imali dovoljno stručnosti za kvalitetan presjek stanja gospodarstva na lokalnoj razini. Osvrt se odnosio na stvaranje preduvjeta za razvoj gospodarstva. Osim stvaranja infrastrukturnih preduvjeta (izgradnja i opremanje poslovne zone) i pozitivne poduzetničke klime, Općina Kneževi Vinogradi trudi se osigurati aktivnu pomoć u informiranju i pripremi poduzetnika za pokretanje vlastitih poslova i projekata te kod informiranja o otvorenim natječajima za prijavu za bespovratna sredstva potpore iz EU fondova.

Imajući u vidu dio mjera koje će države članice morati provoditi na nacionalnoj razini, kao što su: odbacivanje subvencije štetne za okoliš, razvijanje pametne, poboljšane i potpuno povezane prometne i energetske infrastrukture te u potpunosti iskorištavanje informacijske i komunikacijske tehnologije, iskazana je zabrinutost u spremnost ljudskih resursa na svim razinama da se te mjere i provedu.

Sva javna i poslovna infrastruktura morat će primijeniti regulativu i standarde u gradnji te tržišno utemeljene instrumente kao što su porezi, subvencije i nabava kako

bi smanjili potrošnju energije i resursa te koristiti strukturalne fondove kako bi ulagali u energetska učinkovitost javnih zgrada i učinkovitije recikliranje.

Na radionicama je istaknut problem sve veće reguliranosti i birokratiziranosti javne uprave kada je u pitanju dobivanje građevinskih i drugih dozvola za svakodnevni rad radi usklađivanja s odredbama Europske komisije, a osobito kada su u pitanju odredbe iz Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13 i 153/13) te Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), sukladno odredbi 2001/42/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 27. lipnja o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš.

Privatni poduzetnici, predstavnici malih i srednjih poduzeća istaknuli su problem obrazovnog sustava koji ne prati potrebe tržišta rada, što doprinosi hiperprodukciji pojedinih zanimanja, a u isto vrijeme za neka zanimanja vezana za izravno uključivanje u proizvodni proces ne postoje obrazovni programi. U budućem planiranju na lokalnoj razini treba potaknuti inicijativu prilagodbe programa na području regije potrebama regije, mladima pružiti vještine koje zahtijevaju određena zanimanja, a uklapaju se u prioritete razvoja mikro, srednjih i velikih poslovnih subjekata.

6.4. Civilni sektor

Civilni sektor obuhvatio je predstavnike udruga različitih profila – od onih koje se bave pitanjima osoba s invaliditetom, umirovljenika, braniteljskih i sportskih udruga, do dobrovoljnih vatrogasnih društava i drugih. (U prilogu br. 3 lista sudionika.)

Stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva jedna je od pretpostavki i mjerila demokracije i stabilnosti političkog sustava zemlje. Predstavnici udruga važan su segment i poveznica između različitih sektora. Iako svaka od udruga ima svoju interesnu orijentaciju, "svoje" članstvo, "svoje" vrijednosti, sve podjednako daju doprinos jasnom sagledavanju stanja, u smislu poznavanja svakodnevnog života i standarda građana. Primjenjujući slobodu izražavanja, javnog okupljanja i građanskog neposluha, zajednički je stav da civilno društvo treba biti neovisno, bez obzira na trenutačnu političku opciju, odnosno da se ne narušavaju ustavne vrijednosti (vrjednote).

Udruge s područja Općine Kneževi Vinogradi, bez obzira na interesnu orijentaciju i članstvo, složile su se da se zajedničkim djelovanjem može postići mnogo više nego svaka udruga za sebe.

Najveći dio udruga s područja Općine naslanja se na lokalni proračun, koji više ima "simboličko" značenje, u smislu podrške, nego što zaista može poslužiti provedbis kvalitetnih i dugoročnih programa. Pred udruge se stavljaju dodatni izazovi i očeku-

je se na svim razinama podizanje stupnja "profesionalizacije". Iznesen je stav da većina udruga smatra da su "male" i da jednom dijelu udruga primjenom novog Zakona o udrugama i pravilima financijskog poslovanja prijeti gašenje jer se neće moći nositi s pravilima administriranja poslovanja. Članovi i voditelji udruga izražavaju veliku spremnost za volonterskim radom, ali je sve veći problem pronalaska osoba koje su spremne voditi udruge i odgovarati za rad udruga prema novim zakonskim odredbama.

Uz to što brinu o skupinama građana koje su na neki način marginalizirane, udruge pružaju i neku neformalnu edukaciju kada se za to ukaže potreba. Unatoč kvalitetnom angažmanu udruga u nastojanju smanjivanja socijalne i ekonomske isključenosti, njihovom sufinanciranju projekata i programa, nadležna ministarstva ih još nisu prepoznala kao pružatelje neformalnog obrazovanja.

Ključna pitanja:

- ▶ Kako uspostaviti kvalitetan okvir i održivi poslovni model za lokalne OCD-ove koje pružaju socijalne usluge na lokalnoj razini?
- ▶ Dostupnošću Europskog socijalnog fonda otvaraju se brojne prilike za pokretanje programa iz područja ekonomske i socijalne isključenosti, ali je u ovom trenutku kod udruga zamjetan nedostatak ljudskih i financijskih kapaciteta za status prijavitelja.

- ▶ Kako potaknuti umrežavanje i neophodno dijeljenje resursa kada sve udruge žele visok stupanj autonomije u djelovanju?

Zaključak sudionika tematske radionice je da u Općini Kneževi Vinogradi postoji podrška radu udruga od strane lokalne uprave te da su udruge spremne sudjelovati u izradi sudioničkog modela transparentne dodjele sredstava (sukladno Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge).

07

***Ključna pitanja i
ograničenja -
SWOT analiza***

Na temelju rezultata dobivenih na radionicama ključnih dionika, izrađena je i, na radionici međusektorskog tima, usvojena zbirna SWOT analiza prikazana u tablici.

► **TABLICA 8.** SWOT ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
RESURSI (prirodni, ljudski, okolišni, infrastrukturni)	
▶ zemljopisni položaj (pogranična zona; sastavni dio Baranje, prostor između Drave i Dunava; blizina Parka prirode Kopački rit), ▶ dobra prometna povezanost s gradovima u okruženju, ▶ bogatstvo zaliha pitke vode, ▶ plodno zemljište, ▶ povoljna klima za uzgoj ratarskih kultura, voćarstvo i vinogradarstvo, ▶ uređena poslovna zona, ▶ razvijena komunalna infrastruktura na području Kneževih Vinograda (ceste, rasvjeta, kanalizacija, vodovod, plinovod), ▶ suvremena sportsko rekreacijska infrastruktura, ▶ jedinstvena arhitektura podruma u lesu.	▶ nedovoljno iskorišteni prirodni resursi, ▶ nedovoljna umreženost i učestalost javnog prijevoza (posebice u malim seoskim sredinama), ▶ znatan broj neodržavanih i zapuštenih zgrada, kuća i okućnica – nepovoljan utjecaj na razvoj turizma, ▶ neriješeno zbrinjavanje glomaznog otpada, ▶ neadekvatna rješenja za zaštitu od komaraca (blizina Kopačkog rita), ▶ nedovoljno razvijena komunalna infrastruktura u malim seoskim zajednicama (kanalizacija, vodovod, plinovod), ▶ nepostojanje sustava navodnjavanja/ regulacije i prevencije poplava, ▶ nedostatni kapaciteti za reciklažu otpada.

SNAGE	SLABOSTI
GOSPODARSTVO (proizvodnja, usluge, poljoprivreda, turizam)	
▶ Belje – suvremena vinarija - osigurava radna mjesta, ▶ nekoliko uspješnih proizvodnih poduzeća, ▶ aktivno trgovačko društvo u vlasništvu Općine, ▶ velik broj OPG-ova s ozbiljnom turističkom ponudom, ▶ vinska cesta i podrumi, ▶ biciklističke rute, ▶ dobra pozicioniranost etnosela Karanac, ▶ potencijal za razvoj posebnih oblika turizma (ruralni, aktivni, gastro, riječni, lovni, ribolovni).	▶ visoka stopa nezaposlenosti, ▶ osiromašeno gospodarstvo (rat, privatizacija, ekonomska kriza), ▶ nedovoljno razvijeno poduzetništvo (nedostatak poduzetničke inicijative/ tradicionalna vezanost za Belje kao nositelja razvoja), ▶ mali proizvođači nemaju pristup povoljnom kapitalu za širenje proizvodnje, ▶ nepostojanje sustava podrške razvoju poduzetništva, ▶ nedostatak skladišnih i rashladnih kapaciteta, ▶ usitnjenost poljoprivrednih posjeda, ▶ nedovoljna suradnja i voljnost za udruživanje kapaciteta, ▶ nedostatni preradbeni kapaciteti u poljoprivredi, ▶ turistička ponuda nedostatna (manjak smještajnih kapaciteta) te dodatna ponuda sadržaja (kompaktni turistički proizvodi), ▶ turistička ponuda nedovoljno povezana, određena i prilagođena zahtjevima suvremenog tržišta.

SNAGE	SLABOSTI
UPRAVLJANJE (javna uprava, planiranje, umrežavanje, sudjelovanje građana)	
▶ JLS dobro organizirana i kadrovski kapacitirana, ▶ stabilna politička vlast, ▶ know-how i iskustvo u iskorištavanju EU fondova, ▶ dobre veze i partnerstva sa susjednim općinama.	▶ građani nedovoljno uključeni u programe edukacije i informiranja, ▶ nema jasne strategije privlačenja investicija.
DRUŠTVO (civilno društvo, kultura, obrazovanje, kvaliteta življenja)	
▶ multietično stanovništvo donosi bogatstvo kulturnog naslijeđa i suživota, ▶ organizirana mreža dječjih vrtića i škola – dobra teritorijalna pokrivenost, ▶ razvijeni OCD-ovi, ▶ spremnost članova udruga na volonterski rad, ▶ dobra suradnja, podrška i povezanost među OCD-ovima, ▶ know-how, reference i licence za rad za pružanje socijalnih usluga, ▶ uključenost mladih u sportske udruge, ▶ veliki broj kulturnih društava (zastupljene sve etičke skupine).	▶ niska stopa nataliteta, ▶ smanjivanje broja djece (opasnost od zatvaranja manjinskih odjela), ▶ iseljavanje mladih i starenje populacije, ▶ manjak kapaciteta za adekvatnu skrb o starijima, ▶ nedostatak kvalitetnih sadržaja za mlade, ▶ OCD-ovi nemaju stalne izvore financiranja, ▶ nedostatan kapacitet za provedbu EU projekata kod dijela udruga, ▶ dio udruga nema riješen odgovarajući prostor i osnovnu opremu za rad, ▶ nedovoljna spremnost mladih za volontiranje, ▶ nedostaje prostor za knjižnicu, ▶ materijalne prilike u nekim obiteljima onemogućavaju daljnje školovanje.

PRILIKE	PRIJETNJE
RESURSI (prirodni, ljudski, infrastrukturni)	
▶ iskorištavanje fondova EU za infrastrukturne projekte i ulaganje u programe energetske učinkovitosti, ▶ jačanje ljudskih kapaciteta kroz programe cjeloživotnog učenja, ▶ blizina Zračne luke Osijek, ▶ dovršetak autoputa (Koridor Vc), izlaz Čeminac, utječe na bolju prometnu povezanost te dolazak turista, posebice tranzitnih, ▶ Luka Batina – prometna i gospodarska prilika, ▶ lateralni kanal otvara mogućnost ribolovnog turizma, ▶ termalne vode i prirodni izvori – potencijal za razvoj zdravstvenog i rekreacijskog turizma, ▶ pustare kao zaštićena područja – potencijal za razvoj zdravstvenog turizma.	▶ daljnji odljev školovanih kadrova, ▶ zagađenje tla prekomjernim korištenjem zaštitnih sredstava u poljoprivredi.

PRILIKE	PRIJETNJE
GOSPODARSTVO (proizvodnja, usluge, poljoprivreda, turizam)	
▶ dostupnost fondova EU za otvaranje novih radnih mjesta, posebice kroz poslovno povezivanje i razvoj ekosocijalne ekonomije, ▶ daljnji povoljni razvoj Belja i daljnja ulaganja na području OKV-a utječu na otvaranje novih radnih mjesta te stvaranje Centra izvrsnosti za razvoj vinarstva, ▶ osnivanjem e-banke stvaraju se preduvjeti za olakšan pristup povoljnim financijama za male poduzetnike, ▶ diversifikacija poljoprivredne proizvodnje (perad, ljekovito bilje, sušeno voće i dr.) planskom proizvodnjom za potrebe turizma.	▶ produbljenje gospodarske krize (otežan pristup tržištu i kapitalu), ▶ činovništvo u javnim službama i nepovoljna porezna politika mogu dodatno usporiti gospodarske aktivnosti.
UPRAVLJANJE (javna uprava, planiranje, umrežavanje, sudjelovanje građana)	
▶ decentralizacija državne uprave, ▶ smanjenje broja i veća učinkovitost i kapacitiranost JLS-a, ▶ umrežavanje s drugim JLS-ovima izvan RH (regija i EU), ▶ sudjelovanje u međunarodnim projektima u okviru Dunavske strategije, ▶ sudjelovanje u programima prekogranične suradnje, ▶ sudjelovanje u razvojnim programima i jačanje ljudskih kapaciteta kroz članstvo u LAG-u Baranja.	▶ prečesta promjena i neuređenost zakonodavstva, ▶ zakonodavstvo koje pogoduje velikim proizvođačima i favoriziranim regijama.

PRILIKE	PRIJETNJE
DRUŠTVO (civilno društvo, kultura, obrazovanje, kvaliteta življenja)	
▶ Uredba Vlade RH otvara zakonsku osnovu za veću participaciju OCD-ova i transparentnu dodjelu sredstava iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, ▶ povezivanje i koordinirani rad OCD-ova kroz Forum udruga (racionalnije korištenje resursa i jačanje kapaciteta za iskorištavanje EU fondova), ▶ Strategija razvoja društvenog poduzetništva i ESF otvaraju mogućnost jačanja održivosti OCD-ova kroz samofinancirajuće djelatnosti, odnosno stvaranje novih radnih mjesta pokretanjem društvenih poduzeća.	

08

Razvojna načela

Općina Kneževi Vinogradi brinut će o ujednačenom i održivom razvoju na cijelom svom području. Poželjan razvoj Općine podrazumijeva upravljanje resursima koji udovoljavaju temeljnim pravnim, ekonomskim i socijalnim kriterijima dugoročno održivog razvoja uz očuvanje kulturnih vrijednosti i ekološkog sustava.

Temeljna načela razvoja:

1. Partnerstvo – razvoj koji podrazumijeva vertikalnu (nacionalno-regionalno-lokalnu) i horizontalnu (međuresornu) suradnju, ali i suradnju nositelja javne vlasti s privatnim sektorom (poduzetnicima), civilnim sektorom, institucijama u sferi zaštite okoliša, kulture, prometa, zdravstva, sigurnosti i slično.
2. Ujednačen održivi razvoj na čitavom prostoru – ubrzani razvoj nije moguć bez kapitalnih ulaganja u komunalnu i društvenu te gospodarsku infrastrukturu i ljudske resurse uz korištenje sredstava iz EU fondova, pri čemu je ključno načelo održivog razvoja na cijelom prostoru Općine.
3. Kreativni i inovativni tržišni pristup – ubrzani razvoj područja treba se temeljiti na kreativnom i inovativnom tržišnom pristupu, uz očuvanje identitetskih i vrijednosnih obilježja, kao što su raznolikost, autentičnost, očuvanost okoliša i vodnih resursa, gostoljubivosti i prirodna ljepota.
4. Osiguranje kulture kvalitete – temelji se na unaprjeđenju postojeće razine kvalitete i izvrsnosti u svim proizvodima i uslugama te se ovo načelo uvodi kao temelj svih gospodarskih i društvenih aktivnosti na području Općine Kneževi Vinogradi.

Za realizaciju i provedbu temeljnih razvojnih načela potrebno je uložiti dodatne napore i raditi na podizanju kvalitete života stanovnika na području Općine kako bi se moglo odgovoriti na usvojena načela te sve veću konkurenciju i izazove budućnosti.

09

***Vizija, ciljevi
i zadatci***

9.1. Vizija razvoja

Vizija razvoja Općine Kneževi Vinogradi temelji se na tri aspekta:

1. **konceptualnom** – koji traži odgovor na pitanje: kakav bi razvoj Općine trebao biti;
2. **operativnom** – koji traži dogovor na pitanje: koji su ključni preduvjeti za razvoj Općine;
3. **proizvodnom** – čime bi se Općina trebala i mogla isticati u odnosu na druge konkurentne jedinice lokalne samouprave u budućnosti.

Odgovori na ova pitanja proizlaze iz razvojnih načela. Za to su ključni sljedeći preduvjeti: dugoročna zaštita i održivo upravljanje prostorom, jačanje gospodarske konkurentnost, jačanje društvene kohezije, povećanje znanja i vještina na svim razinama.

Na temelju navedenoga, formulirana je sljedeća vizija razvoja Općine Kneževi Vinogradi do 2020.:

Područje Općine Kneževi Vinogradi kao konkurentno, prepoznatljivo i napredno agroturističko odredište s razvijenim proizvodnim sektorom koji će stvarati radna mjesta i biti srce Baranje zasnovano na načelima održivog razvoja.

9.2. Strateški ciljevi i zadatci razvoja

Za realizaciju razvojne vizije potrebno je odrediti dugoročne, strateške ciljeve razvoja. Strateški su ciljevi utemeljeni na rezultatima analize dosadašnjih razvojnih postignuća i ograničenja, analizi postojećeg stanja područja, provedenoj SWOT analizi i zajedničkoj viziji koja je određena na temelju stavova, želja i promišljanja lokalnog stanovništva te usklađivanja sa strateškim dokumentima višega reda.

Strateški ciljevi određuju smjer kretanja budućih razvojnih procesa koji bi razvoj na području Općine Kneževi Vinogradi trebali unaprijediti i u velikom stupnju izjednačiti s razvijenim ruralnim područjima Republike Hrvatske i razvijenim ruralnim područjima Europske unije.

U tom su smislu određeni glavni strateški ciljevi:

1. konkurentno gospodarstvo,
2. razvijena turistička ponuda,
3. konkurentna poljoprivredna proizvodnja,
4. očuvani okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti,
5. visoka kvaliteta življenja u ruralnoj sredini.

10

Provedba strategije

10.1. Ciljevi, prioriteti i mjere

Strateški ciljevi obuhvaćaju široko područje gospodarskog i društvenog života. U provedbi će postavljenih ciljeva zasigurno postojati neka ograničenja koja će utjecati na dinamiku i obujam realizacije. Stoga su ovom strategijom određena i prioritetna područja te mjere za dostizanje ciljeva kako je to prikazano u tablici.

► **TABLICA 9.** CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

CILJ 1: KONKURENTNO GOSPODARSTVO	
<i>Prioriteti</i>	<i>Mjere</i>
1.1. STVARANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA	1.1.1. POSLOVNA PODRŠKA STRATEŠKIM PROJEKTIMA
	1.1.2. PODRŠKA MALIM I SREDNJIM PODUZETNICIMA U PRISTUPU FINACIJSKIM SREDSTVIMA
	1.1.3. POTPORA EDUKACIJSKIM PROGRAMIMA ZA PODUZETNIKE
1.2. UČINKOVITO GOSPODARENJE INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA	1.2.1. PROŠIRENJE I ODRŽAVANJE POSLOVNIH ZONA
	1.2.2. PODRŠKA STVARANJU INFRASTRUKTURE ZA RAZVOJ VINARSTVA
1.3. POSLOVNA SURADNJA I UMREŽAVANJE	1.3.1. PODRŠKA UMREŽAVANJU S EU POSLOVNIM MREŽAMA I ASOCIJACIJAMA
	1.3.2. PODRŠKA STVARANJU POSLOVNIH UDRUŽENJA
CILJ 2: RAZVIJENA TURISTIČKA PONUDA	
2.1. RAZVOJ TURISTIČKE INFRASTRUKTURE	2.1.1. PODRŠKA RAZVOJU I ODRŽAVANJU VINSKE CESTE
	2.1.2. PODRŠKA UREĐENJU I ODRŽAVANJU LATERALNOG KANALA
	2.1.3. ISPITIVANJE MOGUĆNOSTI ISKORIŠTAVANJA TERMALNIH VODA I PRIRODNIH IZVORA
	2.1.4. ZAŠTITA ARHITEKTONSKOG IDENTITETA RURALNOG PODRUČJA
	2.1.5. PODRŠKA PROŠIRENJU I UNAPRJEĐENJU KVALITETE SMJEŠTAJNIH KAPACITETA
	2.1.6. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE TREKKING I OSTALIH TEMATSKIH PUTOVA
	2.1.7. IZGRADNJA, OBNOVA I OPREMANJE OSTALE TURISTIČKE INFRASTRUKTURE

2.2. RAZVOJ POSEBNIH OBLIKA TURIZMA	2.2.1. POTICANJE I PODRŠKA RAZVOJU ZDRAVSTVENO-REKREATIVNOG TURIZMA
	2.2.2. POTICANJE I PODRŠKA STVARANJU I PROMOCIJI NOVIH TURISTIČKIH PROIZVODA
	2.2.3. RAZVOJ OSTALIH POSEBNIH OBLIKA TURIZMA
CILJ 3: KONKURENTNA POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA	
<i>Prioriteti</i>	<i>Mjere</i>
3.1. RAZVOJ POLJOPRIVREDNE INFRASTRUKTURE	3.1.1. PROŠIRENJE I ODRŽAVANJE SUSTAVA ODVODNJE I NAVODNJAVANJA
	3.1.2. IZGRADNJA SKLADIŠNO-PRERAĐIVAČKIH POGONA
	3.1.3. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE POLJSKIH I PRISTUPNIH PUTEVA
	3.1.4. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE EKOPOLIGONA
3.2. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	3.2.1. POTPORA POSLOVNOM UDRUŽIVANJU
	3.2.2. RAZVOJ EKOLOŠKE I INTEGRIRANE POLJOPRIVREDE
	3.2.3. PODRŠKA DIVERSIFIKACIJI POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE
	3.2.4. POTPORA STANDARDIZACIJI I POVEĆANJU KVALITETE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA
	3.2.5. POTICANJE PROMOTIVNIH AKTIVNOSTI – BOLJE TRŽIŠNO POZICIONIRANJE
CILJ 4: OČUVAN OKOLIŠ I VISOKA RAZINA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI	
<i>Prioriteti</i>	<i>Mjere</i>
4.1. ODRŽIVO GOSPODARENJE ENERGIJOM	4.1.1. PODRŠKA PROGRAMIMA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI
	4.1.2. PODRŠKA OSNIVANJU I RADU ENERGETSKIH ZADRUGA
	4.1.3. PODRŠKA ZELENOM PODUZETNIŠTVU
4.2. ZAŠTITA PRIRODE I OČUVANJE OKOLIŠA	4.2.1. PROVEDBA MJERA ZA ZAŠTITU VODA I TLA
	4.2.2. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA ODRŽIVOG GOSPODARENJA OTPADOM
	4.2.3. OČUVANJE BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI

CILJ 5: VISOKA KVALITETA ŽIVLJENJA U RURALNOJ SREDINI	
Prioriteti	Mjere
5.1. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA	5.1.1. RAZVOJ KOMPETENCIJA I TIMOVA ZA PRIPREMU I PROVEDBU EU PROJEKATA
	5.1.2. RAZVOJ ZNANJA I VJEŠTINA – PRILAGODBA TRŽIŠTU RADA
	5.1.3. POTICANJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA
5.2. UNAPRJEĐENJE RADA JAVNE UPRAVE	5.2.1. INFORMATIZACIJA I DIGITALIZACIJA POSLOVANJA TE KORIŠTENJE IT TEHNOLOGIJA
	5.2.2. SUSTAVNA EDUKACIJA OPĆINSKIH SLUŽBENIKA
	5.2.3. UNAPRJEĐENJE KOMUNIKACIJE S GRAĐANIMA
	5.2.4. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
5.3. UNAPRJEĐENJE KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE	5.3.1. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA VODOOPSKRBE I ODVODNJE
	5.3.2. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE STAMBENE INFRASTRUKTURE
	5.3.3. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE JAVNE RASVJETE
	5.3.4. IZGRADNJA, OBNOVA I UREĐENJE TRGOVA, PARKOVA I OSTALIH JAVNIH PROSTORA
	5.3.5. PROŠIRENJE I ODRŽAVANJE BICIKLISTIČKIH STAZA
	5.3.6. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE LOKALNIH I NERAZVRSTANIH CESTA
	5.3.7. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA JAVNOG PRIJEVOZA
5.4. UNAPRJEĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE	5.4.1. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE PREDŠKOLSKIH I ŠKOLSKIH USTANOVA
	5.4.2. OČUVANJE, OBNOVA I ODRŽIVO KORIŠTENJE KULTURNE BAŠTINE
	5.4.3. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KULTURNIH PROGRAMA
	5.4.4. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE SPORTSKE INFRASTRUKTURE

	5.4.5. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE DRUŠTVENIH I KULTURNIH CENTARA
	5.4.6. UNAPRJEĐENJE VATROGASTVA
5.5. UNAPRJEĐENJE SOCIJALNE SLIKE OPĆINE	5.5.1. UNAPRJEĐENJE SKRBI O STARIJOJ POPULACIJI I SOCIJALNO ISKLJUČENIM OSOBAMA
	5.5.2. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA PODRŠKE SIROMAŠNIM OBITELJIMA
	5.5.3. JAČANJE KOMPETENCIJA RANJIVIH SKUPINA KROZ PROGRAME EKOSOCIJALNE EKONOMIJE
	5.5.4. UNAPRJEĐENJE ZDRAVSTVENIH I REKREATIVNIH USLUGA GRAĐANIMA
5.6. RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA	5.6.1. RAZVOJ SUSTAVA PODRŠKE ORGANIZACIJAMA CIVILNOGA DRUŠTVA
	5.6.2. JAČANJE VIDLJIVOSTI RADA OCD-ova
	5.6.3. JAČANJE ODRŽIVOSTI OCD-ova KROZ PROGRAME DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA
	5.6.4. UNAPRJEĐENJE MODELA TRANSPARENTNE DODJELE SREDSTAVA OCD-ova IZ PRORAČUNA OPĆINE
	5.6.5. POTPORA U PROVEDBI STRATEŠKIH EU PROJEKATA

10.2. Provedba i izvori financiranja

Za provedbu strategije i ostvarenje zacrtanih ciljeva, prioriteta i mjera potrebno je kontinuirano jačati organizacijske, ljudske i financijske kapacitete.

Organizacijski kapaciteti - obuhvaćaju stalnu suradnju ključnih dionika svih sektora, međusobno umrežavanje, optimalno dijeljenje resursa i partnerski pristup u pripremi i provedbi projekata u okviru pojedinih mjera strategije

Ljudski kapaciteti - U tu svrhu bit će potrebno jačati ljudske kapacitete sva tri sektora i kontinuirano im pružati podršku i motivirati ih na stalnu edukaciju vezanu za pripremu i provedbu projekata, praćenje zakonodavnog okvira, praćenje trendova i timski rad.

Financijski kapaciteti sva tri sektora su neophodni za provedbu strategije. Kapaciteti javnog sektora ostvaruje se kroz rast izvornih proračunskih sredstava, a to je usko povezano sa povećanjem zaposlenosti, odnosno jačanjem gospodarstva. Civilni sektor ima mogućnost razvijanja projekata koju stvaraju pretpostavke za zapošljavanje marginaliziranih skupina u partnerstvu sa javnim i privatnim sektorom.

Provedbeni kapaciteti u financijskom smislu obuhvaćaju jačanje vlastitih izvora financiranja sva tri sektora kako bi bili sposobni koristiti sredstva potpore

iz strukturnih fondova EU koja će biti raspoloživa u programskom razdoblju 2014.-2020. godina.

Jačanje kapaciteta ključnih dionika preduvjet je da se mogu koristiti sredstva potpore iz europskih strukturnih fondova, sukladno operativnim programima:

- ▶ Operativni program Konkurentost i Kohezija 2014 -2020
- ▶ Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020
- ▶ Operativni program Ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014 -2020
- ▶ Poduzetnički impuls

Pored navedenih operativnih programa u kojima su definirane prihvatljive aktivnosti i mogući korisnici, važno je imati na umu i druge izvore financiranja:

- ▶ Programi prekogranične suradnje Hrvatska – Mađarska
- ▶ Program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija
- ▶ Program teritorijalne suradnje INTERREG – Transnacionalni program Dunav 2014 -2020
- ▶ Program COSME (konkurentost malih i srednjih poduzeća)
- ▶ Program Erasmus za sve (više prilika za studente, praktikante, mlade, nastavno osoblje, osobe koje rade sa mladima i druge, da poboljšaju vještine, osobni razvoj i zapošljivost)
- ▶ Program Horizont 2020 (istraživački, tehnološki i inovacijski projekti)

- **TABLICA 10.** IZVORI FINANCIRANJA PREMA CILJEVIMA STRATEGIJE OPĆINE KNEŽEVI VINOGRADI, A GDJE KORISNICI/PRIJAVITELJI MOGU BITI JEDINICE PODRUČNE (REGIONALNE) I LOKALNE SAMOUPRAVE, PODUZETNICI I UDRUGE

OPERATIVNI PROGRAM KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2014-2020	
CILJ 1: Konkurentno gospodarstvo	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije (IRI) – Investicijski prioritet (IP) 1a
	Razvoj i izrada projektne dokumentacije za IRI infrastrukturne projekte - IP 1a
	Razvoj infrastrukture širokopojasne mreže - IP 2a
	Promicanje poduzetništva I poticanje stvaranja novih poduzeća – IP 3a
PODUZETNICI	Projekti istraživanja i razvoja za poslovni sektor
	Promicanje poduzetništva I poticanje stvaranja novih poduzeća – IP 3a
	Podupiranje kapaciteta MSP-a za rast na regionalnim nacionalnim I međunarodnim tržištima - IP 3d
	Očuvanje, zaštita promicanje I razvoj prirodne I kulturne baštine - IP 6c
CILJ 4: Očuvan okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Podupiranje energetske učinkovitosti, pametnog upravljanja energijom I korištenja OIE-a u javnoj infrastrukturi - IP 4c
	Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu – IP 5a
	Očuvanje, zaštita promicanje I razvoj prirodne I kulturne baštine - IP 6c
	Poboljšanje urbanog okoliša, revitalizacija gradova, obnova I dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta, smanjenje zagađenosti zraka I buke – IP 6e
	Obnova brownfield lokacija (bivša vojarna, industrijska područja unutar ITU-a – IP 6e
	Ulaganje u sektor otpada – IP 6i
	Zaštita I obnova biološke raznolikosti I tla te promicanje eko usluga – IP 6III

PODUZETNICI	Promicanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u poduzećima – IP 4b
	Očuvanje, zaštita promicanje I razvoj prirodne I kulturne baštine - IP 6c
	Zaštita I obnova biološke raznolikosti I tla te promicanje eko usluga – IP 6III
CIVILNI SEKTOR	Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu – IP 5a
	Poboljšanje urbanog okoliša, revitalizacija gradova, obnova I dekontaminacija nekadašnjeg industrijskog zemljišta, smanjenje zagađenosti zraka I buke – IP 6e
	Očuvanje, zaštita promicanje I razvoj prirodne I kulturne baštine - IP 6c
	Obnova brownfield lokacija (bivša vojarna I /ili indistrijska područja unutar ITU-a
	Ulaganje u sektor otpada – IP 6i
	Zaštita I obnova biološke raznolikosti I tla te promicanje eko usluga – IP 6III
CILJ 5: Visoka kvaliteta življenja u ruralnoj sredini	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa – IP 9iv
	Izgradnja kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj regionalnoj i lokalnoj razini – IP 11ii
CIVILNI SEKTOR	Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa – IP 9iv
	Izgradnja kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj regionalnoj i lokalnoj razini – IP 11ii

OPERATIVNI PROGRAM UČINKOVITI LJUDSKI POTENCIJALI 2014-2020	
CILJ 1: Konkurentno gospodarstvo	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Održiva integracija mladih na tržište rada, posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i izloženi su riziku socijalne isključenosti i mladi iz marginaliziranih zajednica - IP 8ii
	Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti – IP 9i
	Promicanje društvenog poduzetništva i strukovne integracije u društvenim poduzećima te socijalne ekonomijesolidarnosti radi olakšavanja pristupa zapošljavanju – IP 9v
	Povećanje jednakog pristupa cjeloživotnom učenju za sve dobne skupine u formalnom, neformalnom i informalnom okruženju, unapređenje znanja, vještina i kompetencija radne snage, promicanje fleksibilnih načina učenja, između ostalog profesionalnim savjetovanjem i potvrđivanjem stečenih kompetencija – IP 10III
PODUZETNICI	Modernizacija ustanova tržišta rada kao što su javne i privatne službe za zapošljavanje te bolja usklađenost s potrebama tržišta rada, uključujući putem djelovanja koja povećavaju transnacionalnu mobilnost radne snage, te bolja suradnja institucija i relevantnih dionika – IP vii
	Promicanje društvenog poduzetništva i strukovne integracije u društvenim poduzećima te socijalne ekonomijesolidarnosti radi olakšavanja pristupa zapošljavanju – IP 9v
CIVILNI SEKTOR	Modernizacija ustanova tržišta rada kao što su javne i privatne službe za zapošljavanje te bolja usklađenost s potrebama tržišta rada, uključujući putem djelovanja koja povećavaju transnacionalnu mobilnost radne snage, te bolja suradnja institucija i relevantnih dionika – IP vii
	Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti – IP 9i
	Promicanje društvenog poduzetništva i strukovne integracije u društvenim poduzećima te socijalne ekonomijesolidarnosti radi olakšavanja pristupa zapošljavanju – IP 9v

	Povećanje jednakog pristupa cjeloživotnom učenju za sve dobne skupine u formalnom, neformalnom i informalnom okruženju, unapređenje znanja, vještina i kompetencija radne snage, promicanje fleksibilnih načina učenja, između ostalog profesionalnim savjetovanjem i potvrđivanjem stečenih kompetencija – IP 10III
CILJ 5: Visoka kvaliteta življenja u ruralnoj sredini	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa – IP giv
	Izgradnja kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj regionalnoj i lokalnoj razini – IP 11ii
CIVILNI SEKTOR	Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa – IP giv
	Izgradnja kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj regionalnoj i lokalnoj razini – IP 11ii
OPERATIVNI PROGRAM UČINKOVITI LJUDSKI POTENCIJALI 2014-2020	
CILJ 1: Konkurentno gospodarstvo	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
PODUZETNICI	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija – Mjera 9 /Podmjera 9.1.
CIVILNI SEKTOR	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija - Mjera 9 /Podmjera 9.1.

CILJ 3: Konkurentna poljoprivredna proizvodnja	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti – Mjera 5 /Podmjera 5.2.
PODUZETNICI I/ILI POLJOPRI-VREDNICI	Sustav kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu - Mjera 3 / Podmjera 3.1.
	Ulaganja u fizičku imovinu - Mjera 4 /Podmjera 4.1.
	Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti – Mjera 5 /Podmjera 5.2.
	Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja – Mjera 6 /podmjera 6.1.; 6.2.; 6.3. i 6.4.
	Ekološki uzgoj – Mjera 11 /podmjera 11.1. i 11.2.
	Upravljanje rizicima – Mjera 17 / Podmjera 17.1.
CIVILNI SEKTOR	Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja – Mjera 1 /Podmjera 1.2.
	Sustav kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu - Mjera 3 / Podmjera 3.1. i 3.2.
	Ulaganja u fizičku imovinu - Mjera 4 /Podmjera 4.1. i 4.2.
CILJ 4: Očuvan okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Ulaganja u fizičku imovinu - Mjera 4 /Podmjera 4.3. i 4.4.
PODUZETNICI I/ILI POLJOPRI-VREDNICI	Ulaganja u fizičku imovinu - Mjera 4 /Podmjera 4.1. ; 4.3. i 4.4.
	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma - Mjera 8 /Podmjera 8.5. i 8.6.
	Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene – Mjera 10 /Podmjera 10.1.
	Suradnja – Mjera 16 /Podmjera 16.1. ; 16.2. i 16.4.

CIVILNI SEKTOR	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma - Mjera 8 /Podmjera 8.5. i 8.6.
	Suradnja – Mjera 16 /Podmjera 16.2. i 16.4.

CILJ 5: Visoka kvaliteta življenja u ruralnoj sredini

<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Ulaganja u fizičku imovinu - Mjera 4 /Podmjera 4.3.
	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima – Mjera 7 / Podmjera 7.1. i 7.4.
	LEADER (CLLD) Mjera 19/ 19.2;
CIVILNI SEKTOR	LEADER (CLLD) Mjera 19/ Podmjera 19.1; 19.2; 19.3.; 19.4.

PROGRAMI PREKOGRANIČNE SURADNJE HRVATSKA – MAĐARSKA

CILJ 4: Očuvan okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti

<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Održivo korištenje prirodnih i kulturnih dobara – Prioritetna os 2
CIVILNI SEKTOR	Održivo korištenje prirodnih i kulturnih dobara – Prioritetna os 2

CILJ 5: Visoka kvaliteta življenja u ruralnoj sredini

<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Suradnja – Prioritetna os 3
CIVILNI SEKTOR	Suradnja – Prioritetna os 3
	Obrazovanje – Prioritetna os 4

PROGRAM PREKOGRANIČNE SURADNJE HRVATSKA – SRBIJA

CILJ 1: Konkurentno gospodarstvo

<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Poticanje konkurentnosti i razvoj poslovnog okruženja u programskom području – Prioritetna os 4

CIVILNI SEKTOR	Poticanje konkurentosti i razvoj poslovnog okruženja u programskom području – Prioritetna os 4
CILJ 2: Razvijena turistička ponuda	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Podrška razvoju turizma i očuvanju kulturne i prirodne baštine – Prioritetna os 3
CIVILNI SEKTOR	Podrška razvoju turizma i očuvanju kulturne i prirodne baštine – Prioritetna os 3
CILJ 4: Očuvan okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Zaštita okoliša i bioraznolikosti, sprečavanje rizika i promicanje energetske održivosti i efikasnosti – Prioritetna os 2
CIVILNI SEKTOR	Zaštita okoliša i bioraznolikosti, sprečavanje rizika i promicanje energetske održivosti i efikasnosti – Prioritetna os 2
CILJ 5: Visoka kvaliteta življenja u ruralnoj sredini	
<i>Korisnici</i>	<i>Mjere</i>
LOKALNA SAMOUPRAVA	Poboljšanje kvalitete usluga u javnom zdravstvu i sektoru socijalne skrbi u prekograničnom području – Prioritetna os 1
CIVILNI SEKTOR	Poboljšanje kvalitete usluga u javnom zdravstvu i sektoru socijalne skrbi u prekograničnom području – Prioritetna os 1

PROGRAM TERITORIJALNE SURADNJE INTERREG Transnacionalni program Dunav 2014 -2020

Ovaj se program temelji na četiri prioriteta koja su od posebnog značaja za Dunavsku regiju, a projekti koji će biti financirani u sklopu ovoga programa baviti će se specifičnim ciljevima formuliranim u okviru svakog posebnog prioriteta i njegovih specifičnih ciljeva:

- ▶ poboljšanje okvirnih uvjeta za inovacije,
- ▶ povećanje kompetencija za poslovne i društvene inovacije,
- ▶ jačanje upravljanja vodama na transnacionalnoj razini i sprječavanje rizika od poplave,
- ▶ poticanje održivog korištenja prirodne i kulturne baštine i resursa,
- ▶ poticanje obnove i upravljanja ekološkim koridorima,
- ▶ poboljšanje pripremljenosti za upravljanje okolišnim rizicima,
- ▶ podrška ekološki prijateljskim i sigurnim transportnim sustavima, kao i uravnotežena pristupačnost urbanim i ruralnim područjima,
- ▶ poboljšanje energetske sigurnosti i energetske učinkovitosti,
- ▶ poboljšanje institucionalnih kapaciteta za rješavanje društvenih izazova.

PROGRAM COSME (KONKURENTOST MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA)

Program ima za cilj omogućiti lakši pristup financijskim instrumentima za mala i srednja poduzeća kako bi njihov doprinos povećanju europskog BDP-a bio gotovo 1,1 milijardu eura na godišnjoj razini. Osnovni su ciljevi programa:

- ▶ olakšavanje pristupa kapitalu malim i srednjim poduzetnicima,
- ▶ osiguranje povoljnih okolnosti za rast i razvoj malih i srednjih poduzetnika,
- ▶ podupiranje kulture poduzetništva u Europi,
- ▶ osnaženje održive konkurentnosti europskih poduzetnika, te
- ▶ podupiranje međunarodnog djelovanja malih i srednjih poduzetnika i njihovog pristupa svjetskim tržištima.

PROGRAM ERASMUS ZA SVE (VIŠE PRILIKA ZA STUDENTE, PRAKTIKANTE, MLADE, NASTAVNO OSOBLJE, OSOBE KOJE RADE SA MLADIMA I DRUGE, DA POBOLJŠAJU VJEŠTINE, OSOBNI RAZVOJ I ZAPOŠLJIVOST)

Program se fokusira na dodanu EU vrijednost i sustavni utjecaj kroz podršku za tri tipa akcija:

- ▶ mogućnosti učenja za pojedince u EU i izvan EU
- ▶ institucionalna suradnja između obrazovnih ustanova, organizacija mladih, poduzetnika, lokalnih i regionalnih vlasti i udruga
- ▶ podrška reformama u zemljama članicama kako bi modernizirale sustave obrazovanja i usavršavanja te promicale inovacije, poduzetništvo i zapošljivost.

Erasmus za sve također promiče istraživanje i podučavanje o europskim integracijama te pruža podršku sportskim udruženjima

PROGRAM HORIZONT 2020 (ISTRAŽIVAČKI, TEHNOLOGIJSKI I INOVACIJSKI PROJEKTI)

„Horizon 2020“ je okvirni program koji u periodu od 2014. do 2020. raspolaže godine sa 80 milijardi eura financirati istraživačke tehnologijske i inovacijske projekte.

Program putem svojih financijskih omotnica želi postići nekoliko važnih ciljeva:

- ▶ ojačati znanstvenu poziciju EU poticanjem najviše razine istraživanja
- ▶ ojačati ulogu i vodstvo industrije u inovacijama uz pomoć velikih ulaganja u ključne tehnologije i olakšavanje pristupa izvorima financiranja za male i srednje poduzetnike
- ▶ osigurati rješavanje najvažnijih problema europskih građana koji se odnose na klimatske promjene, pojeftinjenje obnovljivih izvora energije, sigurnost hrane, održivost poljoprivrede, zdravlje, rješavanje problema povezanih uz transport i promet.

10.3. Očekivani rezultati po mjerama i relevantni projekti

Očekivani rezultati po mjerama i relevantni projekti kojima će se ostvariti pojedine mjere prikazani su u tablici.

► **TABLICA 11.** OČEKIVANI REZULTATI I RELEVANTNI PROJEKTI

CILJ 1: KONKURENTNO GOSPODARSTVO			
Prioriteti	Mjere	Očekivani rezultati	Relevantni projekti
1.1. STVARANJE POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ PODUZETNIŠTVA	1.1.1. POSLOVNA PODRŠKA STRATEŠKIM PROJEKTIMA	Veća konkurentnost na tržištu; viša razina stabilnosti poslovanja; veći broj radnih mjesta	
	1.1.2. PODRŠKA MALIM I SREDNJIM PODUZETNICIMA U PRISTUPU FINANCIJSKIM SREDSTVIMA	Osiguran pristup povoljnim finansijskim sredstvima omogućio bi rast i nove poslovne prilike	
	1.1.3. POTPORA EDUKACIJSKIM PROGRAMIMA ZA PODUZETNIKE	Povećan broj edukacijskih programa za poduzetnike; ojačani ljudski resursi; viša razina zaposlenosti	
1.2. UČINKOVITO GOSPODARENJE INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA	1.2.1. PROŠIRENJE I ODRŽAVANJE POSLOVNIH ZONA	Privlačenje novih ulaganja; pojačana gospodarska aktivnost	1. zgradnja ceste u poslovnoj zoni - III faza. 2. Izgradnja vodovoda i kanalizacije u poslovnoj zoni - III faza. 3. Razvoj turističkog dijela poslovne zone. 4. Izgradnja javne rasvjete u poslovno-poduzetničkoj i rekreativnoj zoni.
	1.2.2. PODRŠKA STVARANJU INFRASTRUKTURE ZA RAZVOJ VINARSTVA	Veća konkurentnost na tržištu i tržišna specijalizacija; veći broj radnih mjesta	1. Centar izvrsnosti za razvoj vinarstva. 2. Izgradnja vinske ceste.

1.3. POSLOVNA SUDANJA I UMREŽAVANJE	1.3.1. PODRŠKA UMREŽAVANJU S EU POSLOVNIM MREŽAMA I ASOCIJACIJAMA	Razvoj znanja i vještina; bolja tržišna pozicija; bolje poslovne prilike	
	1.3.2. PODRŠKA STVARANJU POSLOVNIH UDRUŽENJA	Oлакшano poslovanje poduzetnicima; veća konkurentnost, prihodi i zaposlenost	
CIJLJ 2: RAZVIJENA TURISTIČKA PONUDA			
2.1. RAZVOJ TURISTIČKE INFRASTRUKTURE	Mjere	Očekivani rezultati	Relevantni projekti
	2.1.1. PODRŠKA RAZVOJU I ODRŽAVANJU VINSKIH CESTA	Razvijena turistička infrastruktura; Općina Kneževi Vinogradi prepoznata kao vinska destinacija	Izgradnja vinske caste od Kamenca do Zmajevca
	2.1.2. PODRŠKA UREĐENJU I ODRŽAVANJU LATERALNOG KANALA	Mogućnost navodnjavanja i ribolovnog turizma; više prihoda od turizma	
	2.1.3. ISPITIVANJE MOGUĆNOSTI ISKORIŠTAVANJA TERMALNIH VODA I PRIRODNIH IZVORA	Proširenje i obogaćenje turističke ponude; više prihoda od turizma i novo zapošljavanje	Ispitivanje mogućnosti iskorištavanja termalnih voda
	2.1.4. ZAŠTITA ARHITEKTONSKOG IDENTITETA RURALNOG PODRUČJA	Očuvana i zaštićena arhitektura i baština donosi prihod kroz gospodarsku djelatnost	
2.1.5. PODRŠKA PROŠIRENJU I UNAPRJEĐENJU KVALITETE SMJEŠTAJNIH KAPACITETA	Veća konkurentnost na tržištu i podizanje kvalitete turističkih usluga; veći prihodi		

	Izgrađeni i opremljeni odgovarajući skladišno-prerađivački pogoni; viša razina produktivnosti, stvaranje dodane vrijednosti, zarada, novo zapošljavanje	Dogradnja i opremanje objekta za skladištenje, sortiranje i pakiranje voća (Rabo d.o.o.)
3.1.2. IZGRADNJA SKLADIŠNO-PRERAĐIVAČKIH POGONA	Podizanje razine sigurnosti u prometu i poljoprivredi; Uspostavljena optimalna mreža poljskih i pristupnih putova, olakšana komunikacija	
3.1.3. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE POLJSKIH I PRISTUPNIH PUTOVA	Ekološka proizvodnja, dodana vrijednost, proširenje ponude, zarada	
3.1.4. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE EKOPOLIGONA	Konkurentna i održiva poljoprivredna proizvodnja	
3.2.1. POTPORA POSLOVNOM UDRUŽIVANJU	Povećan broj ekoloških imanja; povećana zaposlenost; povećana konkurentnost poljoprivredne proizvodnje.	
3.2.2. RAZVOJ EKOLOŠKE I INTEGRIRANE POLJOPRIVREDE	Stvaranje novih radnih mjesta za male proizvođače; veća učinkovitost; učinkovitije korištenje resursa.	
3.2.3. PODRŠKA DIVERSIFIKACIJ POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE	Povećana kvaliteta poljoprivrednih proizvoda; povećana konkurentnost.	
3.2.4. POTPORA STANDARDIZACIJI I POVEĆANJU KVALITETE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA	Poboljšano pozicioniranje poljoprivrednih proizvođača na tržištu; veća prodaja i zarada.	
3.2.5. POTICANJE PROMOTIVNIH AKTIVNOSTI - BOLJE TRŽIŠNO POZICIONIRANJE		
3.2. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE		

CILJ 4: OČUVAN OKOLIŠ I VISOKA RAZINA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI				
Prioriteti	Mjere	Očekivani rezultati	Relevantni projekti	
4.1. ODRŽIVO GOSPODARENJE ENERGIJOM	4.1.1. PODRŠKA PROGRAMIMA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI	Viša razina energetske učinkovitosti; smanjeno zagađenje okoliša; viša razina svijesti o potrebi održivog gospodarenja energijom.		
	4.1.2. PODRŠKA OSNIVANJU I RADU ENERGETSKIH ZADRUGA	Uspostavljen rad energetske zadruge; viša razina energetske učinkovitosti.		
	4.1.3. PODRŠKA ZELENOJ PODUZETNIŠTVU	Pokrenuta nova poduzeća u području zelenog poduzetništva; viša razina zaposlenosti		1. Izgradnja peletirnice i proizvodnog pogona za proizvodnju peleta (Bor plastika). 2. Novi proizvodni kapaciteti – Bor plastika. 3. Razvoj i atestiranje novih prototipa.
4.2. ZAŠTITA PRIRODE I OČUVANJE OKOLIŠA	4.2.1. PROVEDBA MJERA ZAŠTITE VODA I TLA	Očuvana kakvoća izvorišta, podzemnih voda i rijeka; očuvana i unaprijeđena kakvoća tla		
	4.2.2. UNAPRIJEĐENJE SUSTAVA ODRŽIVOG GOSPODARENJA OTPADOM	Osigurani uvjeti za unaprijeđivanje i provedbu sustava gospodarenja otpadom		
	4.2.3. OČUVANJE BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI	Izrađen integrirani plan očuvanja biološke raznolikosti; visoka biološka raznolikost		

CILJ 5: VISOKA KVALITETA ŽIVLJENJA U RURALNOJ SREDINI			
Prioriteti	Mjere	Očekivani rezultati	Relevantni projekti
5.1. RAZVOJ Ljudskih resursa	5.1.1. RAZVOJ KOMPETENCIJA I TIMOVA ZA PRIPREMU I PROVEDBU EU PROJEKATA	Optimalni kapaciteti za pripremu i provedbu EU projekata; veća iskoristivost EU i domaćih fondova. Stvoren održivi sustav upravljanja projektima; optimizacija troškova i koristi za lokalnu zajednicu	
	5.1.2. RAZVOJ ZNANJA I VJEŠTINA - PRILAGODBA TRŽIŠTU RADA	Radni potencijal prilagođen potrebama tržišta rada; veća konkurentnost radne snage	
	5.1.3. POTICANJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA	Viša razina znanja i konkurentnosti radne snage; viša razina konkurentnosti gospodarstva	
5.2. UNAPRJEĐENJE RADA JAVNE UPRAVE	5.2.1. INFORMATIZACIJA I DIGITALIZACIJA POSLOVANJA TE KORIŠTENJE IT TEHNOLOGIJE	Olakšana i optimizirana komunikacija i upravljanje informacijama unutar javne uprave; viša razina učinkovitosti rada javne uprave	
	5.2.2. SUSTAVNA EDUKACIJA OPĆINSKIH SLUŽBENIKA	Viša razina kompetencija i učinkovitosti javne uprave; kvalitetnija usluga prema građanima	
	5.2.3. UNAPRJEĐENJE KOMUNIKACIJE S GRAĐANIMA	Bolja komunikacija s građanima; kvalitetnije i raznovrsnije usluge prema građanima; viša razina građanske participacije	
	5.2.4. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	Viša razina sigurnosti	

5.3. UNAPRJEĐENJE KOMUNALNE I PROMETNE INFRASTRUKTURE	5-3-1. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA VODOOPSKRBE I ODVODNJE	Razvijen optimalan sustav vodoopskrbe i odvodnje.	1. Izgradnja kanalizacije u Karancu. 2. Izgradnja kanalizacije i prečistača u Suzi i Zmajevcu.
	5-3-2. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE STAMBENE INFRASTRUKTURE	Viša kvaliteta stanovanja; povećan broj stambenih jedinica; viša razina kvalitete javnih usluga.	1. Izgradnja nove općinske zgrade 2. Izgradnja garaže/hale za komunalni pogon
	5-3-3. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE JAVNE RASVJETE	Razvijen optimalan i učinkovit sustav javne rasvjete	1. Modernizacija javne rasvjete. 2. Modernizacija javne rasvjete u Karancu, Kamencu, Kotlini, Suzi, Zmajevcu i Mirkovcu.
	5-3-4. OBNOVA I UREĐENJE TRGOVA, PARKOVA I OSTALIH JAVNIH PROSTORA	Povećana kultura življenja, povećan životni standard u ruralnim sredinama, viša razina društvene kohezije	1. Izgradnja pločnika u Kneževim Vinogradima i Kamencu. 2. Modernizacija svih nogostupa.
	5-3-5. PROŠIRENJE I ODRŽAVANJE BICIKLISTIČKIH STAZA	Razvijena mreža biciklističkih staza, poboljšana kvaliteta života (zdravstveni i socijalni aspekti, povećanje mobilnosti građana i sigurnost u prometu).	
	5-3-6. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE LOKALNIH NERAZVRSTANIH CESTA	Poboljšana prometna komunikacija i sigurnost u prometu.	1. Izgradnja ceste od kružnog toka do Ulice M. Pijade u Kn. Vinogradima. 2. Modernizacija nerazvrstanih cesta.
	5-3-7. IZGRADNJA I ODRŽAVANJE MOSTOVA	Poboljšana prometna komunikacija, zbrinjavanje oborinskih voda.	Izgradnja mostova u Kotlini.
	5-3-8. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA JAVNOG PRIJEVOZA	Veća mobilnost radne snage; olakšani uvjeti školovanja; viša razina kvalitete života	

5.4. UNAPRJEĐENJE DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE	5.4.1. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE PREDŠKOLSKIH I ŠKOLSKIH USTANOVA	Sanirani i adaptirani postojeći te izgrađeni novi objekti opremljeni adekvatnom opremom; veći broj djece uključen u rad predškolskih ustanova; postignuti bolji rezultati u nastavi.	
	5.4.2. OČUVANJE, OBNOVA I ODRŽIVO KORIŠTENJE KULTURNE BAŠTINE	Kulturna baština primjereno zaštićena; kulturna baština u funkciji zajednice.	
	5.4.3. RAZVOJ I UNAPRJEĐENJE KULTURNIH PROGRAMA	Povećan broj kulturnih programa; porast broja sudionika i korisnika kulturnih programa.	
	5.4.4. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE SPORTSKE INFRASTRUKTURE	Izgrađena i obnovljena sportska infrastruktura.	1. Rekonstrukcija bazena. 2. Izgradnja zatvorenog bazena. 3. Rekonstrukcija, dogradnja i opremanje ugostiteljskog objekta. 4. Izgradnja tenis centra u Kneževim Vinogradima.
	5.4.5. IZGRADNJA, OBNOVA I ODRŽAVANJE DRUŠTVENIH I KULTURNIH CENTARA	Izgrađeni i obnovljeni društveni domovi u cijelosti u funkciji razvoja lokalnih zajednica; porast broja kulturnih programa.	
	5.4.6. UNAPRJEĐENJE VATROGASTVA	Suvremena i funkcionalna infrastruktura i oprema; viša razina sigurnosti; veća uključenost djece i mladih u rad vatrogasnih društava.	1. Obnova vatrogasnog doma u Karancu. 2. Nabavka vatrogasnog vozila u Karancu.

5.5. UNAPRJEĐENJE SOCIJALNE SLIKE OPĆINE	5-5-1. UNAPRJEĐENJE SKRBI O STARIJOJ POPULACIJI I ISKLJUČENIM OSOBAMA	Razvijeni sustav podrške starijoj populaciji.	Izvori pomoći – rijeka snage.
	5-5-2. UNAPRJEĐENJE SUSTAVA PODRŠKE SIROMAŠNIM OBITELJIMA	Proširena mreža socijalnih usluga, viši životni standard.	Platforma za odgovorno roditeljstvo i sretno djetinjstvo.
	5-5-3. JAČANJE KOMPETENCIJA RANJIVIH SKUPINA KROZ PROGRAME EKOSOCIJALNE EKONOMIJE	Viša razina inkluzije ranjivih skupina kroz programe ekopoduzetništva, viša razina zaposlenosti.	1. Uključivanjem do zdravlja. 2. Jasenovac - uređenje objekta za rehabilitaciju hrvatskih branitelja.
	5-5-4. UNAPRJEĐENJE ZDRAVSTVENIH I REKREATIVNIH USLUGA GRAĐANA	Razvijeni sustav zdravstvenih i rekreativnih usluga građanima; veća dostupnost i kvaliteta raznovrsnih usluga.	
5.6. RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA	5-6-1. RAZVOJ SUSTAVA PODRŠKE ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA	Razvijeni centar za udruge pruža niz usluga sve većem broju OCD-ova; viša razina građanske participacije; ojačani kapaciteti udruga za privlačenje sredstava; viša razina kvalitete života u zajednici.	
	5-6-2. JAČANJE VIDLJIVOSTI RADA OCD-ova	Transparentan rad udruga; veća razina uključenosti građana u projektne aktivnosti udruga.	
	5-6-3. JAČANJE ODRŽIVOSTI OCD-ova KROZ PROGRAME DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA	Viša razina održivosti OCD-ova; osnovana i održiva društvena poduzeća; viša razina zaposlenosti.	

	5.6.4. UNAPRIJEDENJE MODELA TRANSPARENTNE DODJELE SREDSTAVA ODOVA IZ PRORAČUNA OPĆINE 5.6.5. POTPORA U PROVEDBI STRATEŠKIH EU PROJEKATA	Transparentnost sustava financiranja projekata i rada udruga; veća učinkovitost potrošnje proračunskih sredstava; razvijen sustav praćenja i vrjednovanja. Udruge osnažene za provedbu EU projekata; bolja moć privlačenja EU fondova.	

Za projekte koji će biti realizirani u razdoblju od 2015. do 2020. kao temeljni se uvjet postavlja obveza pridržavanja svih zakonom propisanih odredbi iz Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13 i 153/13) te Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), sukladno odredbi 2001/42/EZ Europskog parlamenta i vijea od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš.

11

***Kapaciteti za
provedbu strategije***

Općina Kneževi Vinogradi ima ustrojenu učinkovitu javnu službu koja je do sada znala odgovoriti na sve razvojne izazove, što pokazuje činjenica da je ova jedinica lokalne samouprave među najrazvijenijima na području Baranje i Osječko-baranjske županije.

Načelnik Općine je mr. sc. Deneš Šoja, iskusni rukovoditelj koji je mnogo godina radio u sustavu javne uprave i bio saborski zastupnik u Hrvatskom saboru.

Zamjenici načelnika su tri diplomirana pravnik, od kojih su dvojica nešto stariji od 30 godina.

U Općinskoj su upravi zaposlene osobe s dugogodišnjim radnim iskustvom, koje su sudjelovale u provedbi dosadašnjih uspješnih projekata.

Za provedbu svake strategije bitno je imati odgovarajuće organizacijske, ljudske i financijske kapacitete.

Organizacijski kapaciteti Općine Kneževi Vinogradi su zadovoljavajući i optimalni u ovom trenutku, ali će biti potrebno dodatno jačati ljudske i financijske kapacitete kako bi mogli odgovoriti izazovnim zadacima u budućnosti.

Jačanje ljudskih kapaciteta u organizacijskom smislu znači prilagođavanje rada općinske uprave potrebama stanovnika te uvođenje suvremenih tehnologija i metoda kako bi se osigurala još veća transparentnost uz usvajanje novih znanja i vještina

potrebnih za projektno financiranje i vođenje poslova.

Jačanje financijskih kapaciteta moguće je samo kroz povećanje vlastitih izvora financiranja, što se može realizirati isključivo rastom zaposlenosti svih raspoloživih resursa, vodeći računa o održivom gospodarenju, pri čemu je najvažniji izazov povećanje zaposlenosti stanovništva.

Veliku ulogu u jačanju financijskih kapaciteta Općine u nadolazećem razdoblju imat će sposobnost korištenja poticajnih, bespovratnih sredstava iz europskih strukturnih fondova: Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF), Kohezijskog fonda (CF), Europskog socijalnog fonda (ESF) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD).

Općinska uprava neće moći ovu strategiju provesti sama, nego će trebati pomoć izvana, osobito kod zahtjevnijih projekata. U tu će svrhu pomoć potražiti od konzultanata na tržištu te od Lokalne akcijske grupe (LAG) Baranja s kojom treba koordinirati projekte vezane uz mjere iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.

12

Ekonomski učinci i financijski plan

Očekivani učinci provedbe ove strategije mogu se podijeliti u dva razdoblja:

1. razdoblje od 2015. do 2017.
2. razdoblje od 2018. do 2020.

U razdoblju od 2015. do 2017. jačat će se kapaciteti Općine kroz pripremu potrebne dokumentacije za razvojne projekte i prijave na natječaje za poticajna sredstva iz fondova EU.

Očekuje se visoka razina provedbe svih planiranih mjera iz ove strategije, a značajniji ekonomski učinci mogu se očekivati od rekonstrukcije školjke bazena jer će dovesti do novog zapošljavanja građevinske operative i novih osoba na objektu bazena.

U razdoblju od 2018. do 2020., u uvjetima

završetka provedbe projekata sufinanciranih iz sredstava EU fondova iz prethodne faze i snaženja lokalnih kapaciteta, mogu se očekivati puni ekonomski učinci koji će dovesti do novog zapošljavanja i raspoloživih proizvodnih resursa.

Ekonomski bi se učinci provedbe ove strategije trebali vidjeti kroz povećano zapošljavanje i otvaranje najmanje 50-80 novih radnih mjesta na području Općine i poboljšanje uvjeta života stanovnika u ruralnoj sredini. Visoka kvaliteta života ogledat će se kroz unaprijeđen sustav rada javne uprave te unaprijeđen sustav vodoopskrbe i odvodnje, izgradnju, obnovu i održavanje stambene infrastrukture, uređene javne prostore, bogatije kulturne i sportske sadržaje, unaprijeđenu skrb o starijoj populaciji

► **TABLICA 12.** USPOREDNA STRUKTURA PRORAČUNA 2014.-2015. (KN)

#	Opis	2014.	2015.	% promj.
1.	Prihodi od poslovanja	16.728.181,57	18.968.610,35	+13,4
2.	Prihodi od prodaje nefinancirane imovine	1.156.000,00	1.025.000,00	-11,3
3.	Račun zaduživanja - primitci za financijsku imovinu	-	-	-
4.	Raspoloživa sredstva iz prethodnih godina	5.029.553,43	2.431.165,43	-51,7
I	UKUPNO PRIMITCI	22.913.735,00	22.424.775,78	-2,1
5.	Rashodi od poslovanja	12.136.960,00	14.494.810,00	+19,4
6.	Rashodi za nabavku nefinancirane imovine	10.704.775,00	7.337.968,78	-31,4
7.	Račun zaduživanja - izdatci za financijsku imovinu	72.000,00	592.000,00	+822,2%
II	UKUPNO IZDATCI	22.913.735,00	22.424.775,78	-2,1

i isključenim osobama, unaprijeđen sustav zdravstvenih i rekreativnih usluga, pojačan rad civilnog sektora i udruga.

Na temelju dostavljenih podataka, planirani proračun Općine u 2014., nakon pete izmjene, iznosio je 22.913.735,00 kn, a planirani proračun za 2015. nakon druge izmjene 22.424.775,78 kn.

Usporedna struktura proračuna Općine Kneževi Vinogradi za 2014. i 2015. prikazana je u tablici.

Podatci iz tablice pokazuju da se proračun Općine kreće na razini od 22 milijuna kuna raspoloživih sredstava godišnje. Za 2015. je planirano povećanje prihoda od poslovanja za 2,2 milijuna kuna, od čega su dva milijuna kuna prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija.

Rashodi za poslovanje su povećani rashodi za bruto plaće jer je Općina u 2015. preuzela dio zaposlenika u svoj komunalni pogon te nezaposlenih osoba s područja Općine u javne radove, što pokazuje kako Općina skrbi o nezaposlenim i marginaliziranim skupinama stanovništva.

Iz tablice je vidljivo da su planirani rashodi za nabavku nefinancirane imovine, odnosno da su planirani sredstva za razvojni program Općine u 2014. iznosila 10,7 milijuna, a u 2015. godini 7,3 milijuna kuna.

Općinsko je vijeće donijelo Plan razvojnih programa za 2015. i sljedeće tri godine u iznosu od 23,6 milijuna kuna.

Struktura Plana razvojnih programa za razdoblje 2015. - 2017. prikazana je u tablici.

Provedbom ove strategije Općinsko vijeće trebat će donijeti novi Plan razvojnih programa koji će se temeljiti na korištenju sredstava iz EU fondova iz Operativnih programa Konkurentnost i kohezija, Učinkoviti ljudski resursi i Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.

U planiranju ovih projekata Općina Kneževi Vinogradi naslanjat će se na Županijsku regionalnu agenciju za pripremu, prijavu i provedbu projekata iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija te Operativni program Učinkoviti ljudski resursi, dok će se provedbu projekata iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. po pojedinim mjerama dogovarati i koordinirati s Lokalnom razvojnom grupom (LAG) Baranja.

Realizacijom ove strategije očekuje se unaprijeđenje životnog standarda na području Općine, praćeno poboljšanjem uvjeta življenja i povećanjem broja zaposlenih osoba.

Popis projektnih planova i ideja za razvoj Općine dostavlja se u prilogu ove strategije i njezin je sastavni dio.

► **TABLICA 13.** PLAN RAZVOJNIH PROGRAMA 2015. - 2017. (KN)

#	Opis programa	2015.	2016.	2017.	UKUPNO
1	Razvoj i poticanje gospodarstva	1.220.000,00	5.020.000,00		6.240.000,00
2	Uređenje kanalske mreže	80.000,00			80.000,00
3	Zaštita okoliša	500.000,00	2.000.000,00	2.002.000,00	4.502.000,00
4	Razvrstavanje otpada u domaćinstvima	993.710,00			993.710,00
5	Izgradnja nerazvrstanih cesta	365.000,00	250.000,00	250.250,00	865.250,00
6	Izgradnja reciklažnog dvorišta	76.500,00			76.500,00
7	Kapitalne pomoći trgovačkim društvima u javnom sektoru	150.000,00		1.972.000,00	2.122.000,00
8	Subvencija priključka na kanalizaciju	350.000,00		500.000,00	850.000,00
9	Izgradnja vodocrpilišta - Projekt IBRD	90.000,00	90.000,00	90.090,00	270.090,00
10	Izgradnja lokalne ceste Kneževi Vinogradi	26.250,00			26.250,00
11	Izgradnja nogostupa u Karancu	670.000,00			670.000,00
12	Sufinanciranje nabavke vozila za odvodnju	48.000,00	48.000,00	48.048,00	144.048,00

13	Izgradnja županijske ceste Kamenac - Popovac	50.000,00	50.000,00	
14	Rekonstrukcija ulica u Kn. Vinogradima	500.000,00		500.000,00
15	Uređenje javne površine u Karancu	10.000,00		10.000,00
16	Izgradnja booster stanice u Zmajevcu	100.000,00		100.000,00
17	Modernizacija javne rasvjete	300.000,00	1.200.000,00	1.201.200,00
18	Ulaganje u SRC Bazen	2.523.000,00	72.000,00	2.667.072,00
19	Rekonstrukcija i uređenje kulturnog centra	325.000,00		325.000,00
20	Povećanje energetske učinkovitosti kuća	48.500,00	48.500,00	48.548,50
21	Javne potrebe u sportu	21.750,00		21.750,00
22	Tekuće pomoći religijskim objektima	15.000,00		15.000,00
23	Promidžba i informiranje	231.960,00		231.960,00
	UKUPNO	8.694.670,00	8.728.500,00	6.184.208,50
				23.607.378,50

13

Komunikacijski plan

UVOD

Svrha je komunikacijskoga plana podizanje svijesti i informiranje javnosti o ulozi i značaju strategije razvoja za razvoj jedinice lokalne samouprave.

Plan komunikacije doprinijet će transparentnosti provedbe prioriteta, mjera i učinaka navedenih u ovoj strategiji. Komunikacijski plan provedbe i praćenja provedbe Strategije razvoja Općine Kneževi Vinogradi usmjeren je na informiranje i poticanje ciljnih skupina na aktivno uključivanje u provedu strategije. U tu je svrhu namjera obraćati se sljedećim ciljanim skupinama:

- ▶ sudionicima/partnerima iz javnog, poslovnog, civilnog i poljoprivrednog sektora koji su sudjelovali u izradi strategije,
- ▶ javnoj upravi – posebice upravnim odjelima Općine, ustanovama i trgovačkim društvima,
- ▶ mjesnim odborima,
- ▶ medijima,
- ▶ svim građanima na području Općine.

CILJEVI

Najvažniji je cilj komunikacijskog plana informirati javnost, podići svijest i razumijevanje o važnosti Strategije, omogućiti ciljanim skupinama razumijevanje svih prioriteta i mjera, kao i svrhu Strategije. Pri tom je iznimno bitno uskladiti sve razine,

da lokalna, regionalna i nacionalna politika čine konzistentnu i integriranu osnovu za korištenje nacionalnih i EU sredstava namijenjenih jačanju kohezije, smanjenju razlika u razvoju te stvaranju uvjeta koji će omogućiti jedinicama lokalne uprave i regionalne samouprave u RH da se što brže približe prosječnoj razini društveno-gospodarskog razvoja Europske unije.

Kako bi se postigao taj cilj, potrebno je usklađivanje lokalnih strategija s ostalim strateškim dokumentima na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Plan komunikacije također omogućava učinkovito širenje informacija o strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama koje se planiraju poduzeti kako bi se najoptimalnije iskoristili svi ljudski i materijalni resursi u ostvarenju zajedničke vizije i utvrđenih ciljeva u ovoj strategiji.

1. Konkurentno gospodarstvo
2. Razvijena turistička ponuda
3. Konkurentna poljoprivredna proizvodnja
4. Očuvan okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti

VISOKA KVALITETA ŽIVLJENJA U RURALNOJ SREDINI

U komunikaciji s javnošću važno je kontinuirano usklađivati sve komunikacijske aktivnosti koje provode ostali dionici na području Općine, a tiču se aktivnosti koje doprinose provedbi prioriteta i ciljeva Stra-

tegije. Najvažniji partneri u provedbi bit će one institucije koje će aktivno sudjelovati u provedbi Strategije i koje će omogućiti da se komunikacijski plan usuglasi s najboljom praksom i iskustvima država članica EU.

NAČELA KOMUNIKACIJSKOG PLANA

Nositelj pripreme i provedbe strategije razvoja je Općina, glavni promotor svrhe, provedbenih aktivnosti i odgovorna za rezultate provedbe Strategije. Sve aktivnosti koje će se poduzimati u okviru Plana komunikacije rukovodit će se sljedećim načelima:

- ▶ informacije će biti predstavljene u jasnom, pristupačnom i razumljivom obliku,
- ▶ aktivnosti će se temeljiti na usmjerenju svih relevantnih poruka ciljanim skupinama,
- ▶ bit će komplementarne i konzistentne te nadopunjavati uobičajene/postojeće komunikacijske kanale kako bi najšira javnost dobila željenu poruku,
- ▶ uspostaviti će se model praćenja i ažuriranja informacija kako bi one u svakom trenutku odgovarale stvarnoj situaciji. Pripremiti i ažurirati podatke o Strategiji na web stranicama Općine i projekata koji će se provoditi u sklopu Strategije,
- ▶ koristiti će se svi potrebni komunikacijski kanali i alati kako bi se osigurala potpuna informiranost svih uključenih strana o provedbi strategije, mogućim izazovima, kao i očekivanoj među-

sobnoj podršci zainteresiranih, što će pomoći međusobnoj koheziji i stalnoj uključenosti.

PRISTUP INFORMACIJAMA

U skladu s hrvatskim zakonodavstvom, Plan komunikacije vodit će računa o pravu na jednak pristup informacijama. Invaliditet, etničko podrijetlo, spolne i dobne razlike bit će uzete u obzir pri oblikovanju komunikacijskog pristupa, stoga će se i model komunikacije prilagoditi pojedinim ciljanim skupinama. Svi će materijali biti dostupni u prikladnim formatima te će pravo na informaciju biti zajamčeno svima kroz upotrebu lako dostupnih i prilagodljivih oblika distribucije informacija (službena web stranica Općine, dostupne društvene mreže itd).

PLAN KOMUNIKACIJSKIH AKTIVNOSTI PREMA POJEDINIM CILJANIM SKUPINAMA

Komunikacijske su aktivnosti usmjerene prema različitim skupinama pojedinaca, institucija i pravnih osoba s lokalne i regionalne razine, kao i pojedinim sektorima, gdje svi imaju različite potrebe koje zahtijevaju posebne metode komunikacije.

SUDIONICI/PARTNERI U IZRADI STRATEGIJE IZ SVIH SEKTORA

Službena internetska stranica Općine redovito će objavljivati relevantne informacije vezane uz provedbu Strategije te tijekom godine, ovisno o iskazanoj potrebi, održavati konzultacijske sastanke s jednim ili više predstavnika različitih sektora zbog razmjene i širenja informacija. Ovdje će svakako informacije biti namijenjene i tijelima i institucijama na regionalnoj i nacionalnoj razini, kao i na razini statističkih regija čije aktivnosti imaju, posredno ili neposredno, utjecaj na okvir za provedbu Strategije.

JAVNA UPRAVA – UPRAVNI ODJEL OPĆINE, USTANOVE I TRGOVAČKA DRUŠTVA

Ured načelnika brine se o transparentnosti rada Općinske uprave. Uz poslove u svojoj nadležnosti, objavljuje akte u Službenom glasniku Općine Kneževi Vinograda i brine o izraživanju i održavanju službene internetske stranice, obavlja poslove pripreme za tisak Službenog glasnika te vodi propisane evidencije i baze podataka. Ured načelnika Općine bit će polazna točka u pripremi svih informacija koje se tiču provedbe Strategije te njezinih postignuća.

U komunikaciji s upravnim odjelom¹⁵ kreirat će se informativni materijali namijenjeni pojedinim sektorima i ciljanim

---

¹⁵ Upravni odjel za financije i proračun; Upravni odjel za komunalno-stambene djelatnosti i uređenje naselja; Upravni odjel za društvene djelatnosti; Upravni odjel za prostorno planiranje i gospodarstvo

skupinama o procesu provedbe ciljeva, prioriteta i mjera Strategije, kao i prikupljati i analizirati prispjele informacije od građana, potencijalnih korisnika, odgovarati na eventualna pitanja i biti u stalnoj komunikaciji s ostalim tijelima na regionalnoj i nacionalnoj razini.

MJESNI ODBORI

Područje Općine Kneževi Vinograda obuhvaća mjesne odbore Kneževi Vinograda, Karanac, Kamenac, Kotlina, Suza, Zmajevac, Mirkovac. Kako bi strategija Općine bila uspješno provedena, posebnu pozornost treba dati potencijalnim korisnicima na navedenim područjima kako bi imali mogućnost ravnopravno sudjelovati u razvojnim projektima ili aktivnostima pod svakim razvojnim prioritetom/mjerom. Neophodno je da potencijalni korisnici znaju i razumiju koje se mogućnosti otvaraju i kako oni mogu ostvariti korist. Stoga je zajedno s predstavnicima svih mjesnih odbora potrebno raditi na kontinuiranom informiranju i komunikaciji te edukaciji potencijalnih korisničkih skupina, kao što su poduzetnici, udruge, ustanove itd.

MEDIJI

Rad s medijima bit će uređen tako da osigura širenje informacija o razvojnoj strategiji i dopiranje do različitih ciljnih skupina iz različitih sektora. Mediji (posebice oni lokalni) služiti će i kao komunikacijski kanali za prijenos informacija, ne samo široj javnosti, nego i potencijalnim kori-

snicima. Stoga je nužno da komunikacija s medijima bude proaktivna. Uključivat će izradu priopćenja za tisak, brošure, letke i obavijesti za medije koji će omogućiti pravodobno pružanje traženih informacija, kao i informiranje o aktivnostima pojedinih projekata koji se "naslanjaju" na ovu Strategiju.

GRAĐANI NA PODRUČJU OPĆINE KNEŽEVI VINOGRADA – ŠIRA JAVNOST

Od iznimne je važnosti upoznati širu javnost sa Strategijom, njenim ciljevima te načinom provedbe i praćenja. Ova interesna skupina bit će upoznata sa Strategijom putem internetskih stranica Općine i svih relevantnih dionika na čijim će stranicama biti poveznica (link) na službenu stranicu Općine. Ujedno, stanovnici će moći putem web stranica upućivati svoja pitanja, komentare i prijedloge koji će se tada prosljeđivati odgovornim osobama.

Lokalni i regionalni mediji također će imati značajnu ulogu u prijenosu informacija ciljanoj skupini, posebice kroz objavu u nacionalnom, regionalnom i lokalnom tisku te putem emisija i promidžbe na radiju i televiziji kako bi se podigla svijest o značaju i učincima provedbe Strategije. Budući da mjere i aktivnosti/planirani projekti u sklopu Strategije razvoja imaju za cilj unaprijediti društveno-gospodarsko stanje u Općini, svi građani imaju pravo biti informirani o uspješnosti provedbe te prilikama koje se za njih nude (izravno ili kroz rezultate razvojnih projekata koji će

se kroz Strategiju provoditi) i postignućima za njihovu zajednicu. Stoga je važno redovito i transparentno informirati o provedbi i postignućima Strategije.

AKTIVNOSTI

Kako bi se podigla svijest o značaju Strategije te prikupile i distribuirale relevantne informacije, koristiti će se sljedeći komunikacijski alati:

INTERNETSKA KOMUNIKACIJA

Na službenoj stranici Općine, kao i na postojećim web stranicama ostalih ključnih dionika odredit će se dio koji se odnosi na provedbu Strategije. Dio informacija (predstavljanje ciljeva, prioriteta i mjera kao osnovnih odrednica i akcijskog plana za provedbu Strategije razvoja Općine Kneževi Vinograda 2015.-2020. i sl.) bit će trajno predstavljen, dok će se tekuće informacije predstavljati kroz web priloge. Birane informacije distribuirat će se i putem drugih internetskih portala, ovisno o njihovoj posjećenosti i ciljanoj skupini kojoj se obraćaju.

PRIOPĆENJA ZA TISAK I ČLANCI U NOVINAMA

Priopćenje za tisak najvažniji je oblik pisane komunikacije koji se šalje novinarima pisanih medija, radija i televizije. Koristi se za širenje redovitih informacija (npr. objavljivanje različitih natječaja vezanih za pojedine strateške prioritete i mjere), ali i u situacijama kada se građane ili krajnje korisnike žurno mora obavijestiti

o nečem što je vezano za neki sektor (npr. produženje trajanja pojedinih natječaja, poticaji u poljoprivredi itd.), a nema vremena za prosljeđivanje informacija drugim kanalima. Djelatnici će pojedinih upravnih odjela, sukladno svojoj ulozi u provedbi Strategije, vrsti informacije i njezinoj važnosti, sastavljati i distribuirati priopćenja za tisak. Informacije o strategiji objavljuivat će se u redovitim vremenskim razmacima u dnevnim, tjednim ili regionalnim novinama. Pri tom će se prvenstveno koristiti mogućnosti dostupne svim građanima Općine. Svaka će objava pružiti informacije o kontaktnim pojedinostima (adrese, telefoni, faks, e-mail itd.).

KONFERENCIJE ZA NOVINARE

Konferencije za novinare namijenjene su predstavnicima tiskanih medija, radija i televizije. Njihova glavna funkcija je pružanje informacija novinarima o strategiji (svrha i učinci strategije, vremenski okviri, predviđene mjere, ciljane skupine itd.). Osim redovitih konferencija za novinare (povezanih s važnim datumima i događajima), po potrebi će biti organizirane i tematske.

TV I RADIO

Promidžba strategije na lokalnoj i regionalnoj televiziji obavljat će se putem oglasa i reportaža. Svrha radio i televizijske promidžbe je izvijestiti širu javnost, ali i druge ciljane skupine o strategiji. Za informiranje o provedbi strategije ciljano će se koristiti postojeće informativne emisije, kao i

informativni prostor na lokalnim i regionalnim radiostanicama i TV postajama. Svi ostali elektronski mediji u županiji bit će na vrijeme informirani o svim događanjima značajnim za provedbu strategije te će biti pozvani da iste i poprate.

ELEKTRONSKA KOMUNIKACIJA

Relevantne informacije distribuirati će se po potrebi i putem drugih oblika elektronske komunikacije dostupne najširoj javnosti: društvenih mreža – Facebooka, Twittera, mejling lista članova mjesnih odbora, prezentacija koje pojedini upravni odjeli Općine pripremaju i distribuiraju krajnjim korisnicima i sl. Ovisno o količini i povjerljivosti informacija, kao i vrsti informacija, distribucijske liste prilagođavat će se ciljanim skupinama korisnika.

PUBLIKACIJE

Za pružanje detaljnijih informacija pojedinim ciljanim skupinama, predstavnicima mjesnih odbora, kao i široj javnosti, koristit će se postojeće publikacije Općine ili će se u okviru pojedinih projekata kroz aktivnost "vidljivosti" distribuirati ključne informacije.

14

***Praćenje provedbe i
procjena uspješnosti***

Praćenje provedbe Strategije sastavni je dio procesa strateškog planiranja, odnosno važna podloga za donošenje razvojnih odluka. Općina će pratiti prilike iz okruženja i vodeći brigu o realizaciji planiranih projekata, a sukladno planiranim pokazateljima uspješnosti, provoditi redovitu procjenu uspješnosti provedbe svoje razvojne strategije. Evaluacija će se provoditi po okončanju trogodišnjeg razdoblja i obuhvatit će sljedeće aspekte provedbe:

- ▶ razinu postignuća planiranih ciljeva u odnosu na cjelokupnu strategiju te plan aktivnosti za trogodišnje razdoblje,
- ▶ procjenu promjena u okruženju (prilike i prijetnje) u odnosu na inicijalno razdoblje,
- ▶ procjenu adekvatnosti resursa za provedbu strategije,
- ▶ analizu ključnih dionika i njihovu uključenost u provedbu,
- ▶ relevantnost i moguću korekciju prioriteta i mjera u odnosu na promjene u okruženju.

Uz provedbeni tim, u evaluaciju će biti uključeni i vanjski stručnjaci te ključni dionici razvoja Općine Kneževi Vinogradi, koji mogu dati relevantne povratne informacije o provedbi strategije i novim projektima i planovima razvoja. Svako evaluacijsko izvješće dobra je osnova za planiranje novog programskog razdoblja, odnosno pravodobnu i participativnu pripremu Strategije razvoja Općine za razdoblje

2021.-2027.

Iako se vanjska procjena uspješnosti planira prema trogodišnjim razdobljima, provedbeni će tim na godišnjoj razini provoditi unutrašnju evaluaciju provedbe Strategije. Rezultati provedbe bit će sastavni dio Godišnjeg izvješća provedbenog tima Općinskom vijeću.

U svrhu što bolje procjene uspješnosti, izrađena je lista pokazatelja uspješnosti na razini cjelokupnog razdoblja provedbe strategije, kao i ciljane vrijednosti za trogodišnja razdoblja.

Ciljevi	Pokazatelji uspješnosti	Početna vrijednost (2014.)	Ciljna vrijednost	
			2015. - 2017.	2018. - 2020.
1. Konkurentno gospodarstvo	Broj zaposlenika u poduzetničkoj zoni	51	70	100
	Broj aktivnih poduzetnika u poslovnoj zoni	3	4	5
	Broj novih investitora	0	1	3
2. Razvijena turistička ponuda	Broj posjetitelja turističko-rekreativnog centra	15.000	20.000	25.000
	Broj noćenja	6.704	7.000	8.000
	Broj posjeta Vinariji Beljski podrumi	10.051		
3. Konkurentna poljoprivredna proizvodnja	Broj poduzetnika u sustavu kvalitete	0	4	6
	Broj dodijeljenih potpora iz Programa RRRH	0	5	7
	Broj primatelja potpora u poljoprivredi	199	220	240
4. Očuvan okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti	Broj realiziranih projekata iz područja zaštite okoliša	2	4	6
	Broj kućanstava koji koriste sustave energetske učinkovitosti	4	7	20
	Broj zelenih poduzeća/zadruga	1	1	2
5. Visoka kvaliteta življenja	Broj studenata	50	60	70
	Dužina biciklističkih i trekking ruta te šetnica	30.000 m	40.000	50.000
	Broj priključaka na kanalizacijsku mrežu	400	600	800

15

Akcijski plan

16

Zaključno mišljenje

Strategija razvoja Općine Kneževi Vinogradi predstavlja sustavan program razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera temeljenih na elementima i metodologiji strateškog planiranja i programiranja. Općina kao jedinica lokalne samouprave složen je sustav. U pripremi izrade Strategije obavljena je analiza ključnih dionika u razvoju Općine. Analizom ključnih dionika utvrđena su četiri sektora koja bitno utječu na budući razvoj Općine: javni sektor i poduzeća u većinskom vlasništvu jedinice lokalne samouprave, gospodarski, civilni i sektor poljoprivrede. S predstavnicima navedena četiri sektora organizirane su pojedinačne radionice na kojima se zajednički promišljalo o željenim razvojnim pravcima. Stoga su se kroz pripremne radnje za izradu razvojne strategije potaknuli relevantni dionici da počnu razmišljati kako udruženim snagama utvrditi zajedničke ciljeve. Posebna je pozornost posvećena metodama i tehnikama u utvrđivanju i određivanju dugoročnog zajedničkog cilja, organizacijskom procesu pri izradi takvog dokumenta, raspoloživim kadrovima i sredstvima te kontroli koju treba provoditi u svakoj fazi izrade strateških dokumenata, kao provjere jesu li zacrtani strateški ciljevi realni i ostvarivi.

Sudionici radionica postavili su jasnu viziju prema kojoj žele da Općina Kneževi Vinogradi bude razvijeno središte u kojem će žitelji moći jačati i unaprijediti svoje gospodarske, kulturne i druge mogućnosti, uz stvaranje novih radnih

mjesta. Iz ovakvih je stavova određena vizija:

Područje Općine Kneževi Vinogradi kao konkurentna, prepoznatljiva i napredna agroturistička destinacija s razvijenim proizvodnim sektorom koji će stvarati radna mjesta i biti srce Baranje temeljeno na načelima održivoga razvoja.

Strategija razvoja usklađena je s nadređenim strateškim dokumentima i operativnim programima: Operativnim programom Konkurentnost i kohezija 2014.-2020., Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020., Programom ruralnog razvitka Republike Hrvatske od 2014.-2020., postojećom Razvojnom strategijom Osječko-baranjske županije i Lokalnom razvojnom strategijom LAG područja Baranje i Dunavskom strategijom.

Usklađenost ove razvojne strategije s nadređenim strateškim dokumentima pretpostavka je da se Općina Kneževi Vinogradi može prijaviti na natječaje koje će raspisati nadležna tijela u RH i koristiti bespovratna sredstva iz europskih strukturnih investicijskih fondova (Europskog fond za regionalni razvoj (ERDF), Kohezijskog fonda (CF), Europskog socijalnog fonda (ESF) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD)).

Kao prvi korak u izradi ove strategije napravljena je analiza polazne pozicije Općine kako bi se dobio uvid u postojeće stanje i

raspoložive resurse, počevši od prostorno-geografskog položaja, reljefnih i klimatskih karakteristika, upravnog ustroja, gospodarskih značajki, stanovništva, stanja komunalne i društvene infrastrukture, kulturne i povijesne baštine te aktivnosti civilnog, nevladinog sektora i drugih obilježja koja su značajna za ocjenu stanja.

Sudionici na javno organiziranim radionicama dobro su odredili ključna pitanja i ograničenja u razvoju Općine, pri čemu je jasno izražena svijest da po svojim društvenim i ekonomskim značajkama Općina pripada skupini razvijenijih područja Baranje i Osječko-baranjske županije.

Na temelju ključnih pitanja i ograničenja u razvoju Općine, nastala je SWOT analiza, kao produkt održanih tematskih radionica tijekom procesa izrade strategije korištenjem bottom-up pristupa kako bi se dobila potrebna mišljenja, stavovi i prijedlozi rješenja na najnižoj, lokalnoj razini od neposrednih sudionika koji će kreirati strategiju i sudjelovati u njezinoj provedbi.

Na temelju provedene SWOT analize određena su načela razvoja Općine, pri čemu su u prvi plan stavljene partnerstvo, održivi razvoj na čitavom području, kreativnost i inovativni nastup na tržištu, uz osiguranje kulture kvalitete u svim sektorima. Na temelju razvojnih načela i rezultata SWOT analize izrađeni su strateški ciljevi, prioriteti i mjere razvoja Općine u razdoblju od 2015. do 2020., s prijedlogom projektnih ideja i projekata.

SWOT analiza, razvojna načela i vizija budućeg razvoja Općine postali su okvir za određene pet dugoročnih strateških ciljeva i prioriteta:

1. konkurentno gospodarstvo,
2. razvijena turistička ponuda,
3. konkurentna poljoprivredna proizvodnja,
4. očuvani okoliš i visoka razina energetske učinkovitosti,
5. visoka kvalitete življenja u ruralnoj sredini.

Unutar svakog strateškog cilja određene su i mjere za dostizanje ciljeva, očekivani rezultati po pojedinim mjerama i relevantni projekti.

Za provedbu svake strategije bitno je imati odgovarajuće organizacijske, ljudske i financijske kapacitete. Organizacijski kapaciteti Općine Kneževi Vinogradi su zadovoljavajući, ali će biti potrebno dodatno jačati ljudske i financijske kapacitete kako bi mogli odgovoriti izazovnim zadacima u budućnosti.

Jačanje ljudskih kapaciteta u organizacijskom smislu znači prilagođavanje rada općinske uprave potrebama stanovnika te uvođenje suvremenih tehnologija i metoda kako bi se osigurala veća transparentnost, uz usvajanje novih znanja i vještina potrebnih za projektno financiranje i vođenje poslova.

Jačanje finansijskih kapaciteta moguće je samo kroz povećanje vlastitih izvora financiranja, što se može realizirati jedino rastom zaposlenosti svih raspoloživih resursa vodeći računa o održivom gospodarenju, pri čemu je najvažniji izazov kako povećati zaposlenost stanovništva. Veliku ulogu u jačanju finansijskih kapaciteta Općine u idućem razdoblju imat će sposobnost korištenja poticajnih, bespovratnih sredstava iz europskih strukturnih fondova: Europskog regionalnog razvojnog fonda (ERDF), Kohezijskog fonda (CF), Europskog socijalnog fonda (ESF) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD).

Općinska uprava neće moći ovu strategiju sama provoditi, nego će se trebati osloniti na pomoć izvana, osobito kod zahtjevnijih projekata. U tu će svrhu pomoć potražiti od konzultanata na tržištu te od Lokalne akcijske grupe LAG Baranja s kojom treba koordinirati projekte vezane uz mjere iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020.

Ekonomski učinci provedbe strategije podijeljeni su u dva razdoblja. U razdoblju 2015. - 2017. kada će se učiniti napori jačanja kapaciteta Općine kroz pripremu potrebne projektne dokumentacije za razvojne projekte i prijave na natječaje za poticajna sredstva iz fondova EU. U ovoj se fazi očekuje visoka razina provedbe planiranih mjera iz strategije, a značajniji ekonomski učinci mogu se očekivati od

rekonstrukcije školjke bazena jer će dovesti do novog zapošljavanja građevinske operative i novih osoba na objektu bazena.

U razdoblju 2018. - 2020., u uvjetima završetka provedbe projekata sufinanciranih iz sredstava EU fondova iz prethodne faze i snaženja lokalnih kapaciteta mogu se očekivati puni ekonomski učinci koji će dovesti do novog zapošljavanja i raspoloživih proizvodnih resursa.

Ekonomski učinci provedbe ove strategije trebali bi se vidjeti kroz povećano zapošljavanje i otvaranje najmanje 50 - 80 novih radnih mjesta na području Općine i poboljšanje uvjeta života stanovnika u ruralnoj sredini. Visoka kvaliteta života na području Općine ogledat će se kroz unaprijeđen sustav rada javne uprave te vodoopskrbe i odvodnje, izgradnju, obnovu i održavanje stambene infrastrukture, uređene javne prostore, bogatije kulturne i sportske sadržaje, unaprijeđenje skrbi o starijoj populaciji i isključenim osobama, unaprijeđen sustav zdravstvenih i rekreativnih usluga, pojačan rad civilnog sektora i udruga.